

Strateški načrt JZ Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož (PMPO) za obdobje 2026–2030

Ptuj, december 2025

Pripravil: dr. Aleksander Lorenčič s sodelavci PMPO

Kazalo vsebine

Predgovor	3
Podatki o javnem zavodu	5
Organi zavoda.....	5
Osnovno poslanstvo in javna služba.....	7
Redna programska shema.....	7
Eden najstarejših, največjih in najbolj obiskanih muzejev v Sloveniji.....	7
Zakonske in druge pravne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje javnega zavoda.....	11
Stanje kadra.....	14
Ptujski grajski kompleks kot izjemen znanstveni, kulturni in ekonomski potencial.....	14
Problematika financiranja OE Ormož.....	16
Izstopajoči dogodki v letih 2021–2025.....	17
Upraviteljski izzivi v okviru grajskega kompleksa.....	20
Vsebinski cilji: Dopolnitev in posodobitev stalnih zbirk kot prioriteta (oddelki in službe)..	22
OE Ormož, financiranje in načrtovani vsebinski cilji.....	25
Skrb za odnose z javnostjo in sodelovanje.....	28
Temeljni cilji PMPO v obdobju 2026–2030.....	33
Projekt Obnova grajske žitnice in umestitev arheološke zbirke.....	43
Celovita krajinska arhitekturna ureditev območja kulturnega spomenika grad Ptuj.....	45
Trajnostna revitalizacija gradu in parka v Ormožu z digitalizacijo.....	47
PMPO kot eden najpomembnejših generatorjev našega mesta.....	47

Predgovor

V Strateški načrt PMPO 2026–2030 so vključene temeljne informacije, poslanstvo, vizija in cilji, glavni poudarki obdobja 2020–2025, prav tako pa so opredeljene programske, prostorske, kadrovske, finančne in trajnostne usmeritve, ki predstavljajo temelj uspešnega dela in načrtovanja v muzeju. Program dela oziroma vizija razvoja JZ PMPO za obdobje 2026–2030 je napisan na podlagi poznavanja dela, izkušenj v preteklih letih ter relevantnih dokumentov in strategij.¹ PMPO ima jasno vizijo in načrtano pot. Leta 2023 je obeležil 130-letnico delovanja, je institucija s tradicijo in ugledom v širšem mednarodnem prostoru. Kot eden največjih, najstarejših in najbolj obiskanih muzejev v Sloveniji mora tudi v prihodnje težiti k ustvarjalnosti, inovativnosti in strokovnosti. Sistematično se mora lotevati izzivov, s katerimi se sooča, saj lahko samo tako trajno in neprestano raste na vseh področjih svojega delovanja.

Kot so se na ravni države v zadnjih treh desetletjih odvili številni pomembni procesi, tako so se tudi v muzealstvu zgodili premiki, ki jih narekuje duh časa. Muzeje žal še vedno dojemamo kot trdnjave, »ki čuvajo v prah odete predmete za steklenimi vitrinami«.² Imamo jih za prostore, v katerih je treba biti tiho; pogosta asociacija nanje je spomin na vodnika, ki nikakor ni nehal govoriti, in na učiteljico z nenehnimi opozorili, da se ne znamo obnašati. To so predstave, ki si jih marsikdo priključuje v spomin ob misli na muzej in ki velikokrat odvrnejo ljudi od obiska. Tisti, ki so muzejem pripravljeni dati priložnost, pa opazijo, da se je v njih marsikaj spremenilo. Sodobni muzeji so presegli poslanstvo svojega delovanja v vlogi ustanov, ki skrbijo zgolj za zbiranje, dokumentiranje, hranjenje in interpretiranje predmetov, ter se zavezali k družbeni odgovornosti in spodbujanju družbenega razvoja.³ Muzeji so javne ustanove, ki morajo biti dostopne vsakomur, saj so etično in zakonsko zavezane k zagotavljanju dostopnosti kulture in njene dediščine. Dandanes se »klasični muzej« spreminja v medij, ki svoje delovanje žarči v okolje. Še tako dobrih razstav in spremljajočih dogodkov ni brez informacij, na podlagi katerih se bo obiskovalec odločil za obisk muzeja. Pomen imajo tako osnovne informacije o muzeju, delovnem času, lokaciji, kontaktih, dogodkih, dodatni

¹ Nacionalni program za kulturo 2024–2031 (poudarek pri javnih zavodih bo na sodobnih modelih upravljanja, stabilnem financiranju in obnovi infrastrukture); Nacionalna strategija za muzeje in galerije 2024–2028; Zujik, Načrt upravljanja kulturnega spomenika Grad Ptuj (PMPO je delovno različico oddal MK; končni dokument bo jasno rezultat več deležnikov: ZVKDS, MK ...); Konservatorski načrt Grad Ptuj; Odprte površine Ptujkega gradu (Idejna zasnova); strategije razvoja in programi občin soustanoviteljic.

² Tina Palaić in Urša Valič: Širjenje vloge muzejev in muzealcev, *Pogledi*, let. 5, št. 11, 11. junij 2014.

³ Prav tam.

ponudbi, vstopnini ipd. kot tudi prisotnost v medijih. Mediji obveščanja so številni, informacije v ustrezni obliki pa morajo biti ponujene tudi v muzeju samem. Če hočemo dostojno opravljati javno službo, je v današnjem času prvi in najbližji ključ nujna prisotnost muzeja in muzejskih zbirk na svetovnem spletu. Nujo za to je čas pandemije le še potrdil. Ključna je tudi fizična dostopnost; brezpogojen korak za izboljšanje fizične dostopnosti je pregled stavbe z vidika gibalne, senzorne, duševne in intelektualne oviranosti.⁴ Napredek tehnike in uporaba informatike sta tudi muzejskemu delu razširila (z)možnosti ter spremenila vlogo in pomen muzejskega dela, zlasti na področju digitalizacije. Ne samo dejstvo, da smo v 21. stoletju, temveč še posebej čas novega koronavirusa je pokazal, kako pomembna je digitalizacija na vseh področjih delovanja – na upravnem, finančnem, pri digitalizaciji zbirk ipd. Ne nazadnje, če želimo, da bo nekoč res vzpostavljen register premične dediščine na nacionalni ravni, je osnovni pogoj, da so inventarne knjige muzejev v digitalni obliki, torej ne v obliki skeniranih starih (papirnatih) knjig, pač pa kot podatki, vpisani v računalniški dokumentacijski program. Digitalizacija med drugim pomeni tudi boljšo dostopnost za stroko in zainteresirano javnost.

Kulturna dediščina je pričevalc obstoja naše skupnosti in temelj za trajnostni razvoj. Prav tako je temeljna komponenta naše podobe v javnosti, naše identitete in preteklosti, predvsem pa predstavlja izjemen znanstveni, kulturno-turistični in ekonomski potencial. PMPO si skozi kulturno dediščino prizadeva širiti poslanstvo in se s svojo dostopnostjo dotakniti slehernega človeka. Prepričan sem, da muzej s svojim poslanstvom dopolnjuje kakovost življenja, in tudi zato je nujno njegovo ustrezno vključevanje v dejavnosti številnih sektorjev in področij. Ptujski grad je zaščitna in največja blagovna znamka mesta Ptuja ter njegove okolice. Pravzaprav lahko o njem govorimo le v presežnikih, saj je eden največjih, najmogočnejših, najstarejših, najlepših in najbolj obiskanih gradov na Slovenskem. Je pa res, da izjemen potencial grajskega kompleksa ostaja neizkoriščen. Če prebiramo prispevke o gradu in kompleksu v časopisju izpred desetletij, naletimo na identične naslove in problematiko, kot jo beremo danes. Obiskovalec Ptujkega gradu nima možnosti celostnega doživetja stavbne kompleksnosti grajskega griča. V grajskem kompleksu pozitiven premik pomeni konservatorski načrt, ki se sicer še dopolnjuje, a je temelj za sistematičen pristop, ovrednotenje posameznih sestavin in za usmeritve pri nadaljnjih posegih v spomenik

⁴ Podrobneje v Vlasta Vodeb in Rajka Bračun Sova: Muzeji, javnost, dostopnost; Urbanistični inštitut Republike Slovenije, Ljubljana 2011 in v Mojca Lipec Stopar, Rajka Bračun Sova, Vlasta Vodeb: Dostopen muzej: smernice za dobro prakso, Skupnost muzejev, Ljubljana, 2009.

državnega pomena. Prav tako je dobrodošel dokument, ki se je izdelal za področje ureditve odprtih površin grajskega kompleksa.

Podatki o javnem zavodu

Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož / Ptuj Ormož Regional Museum

Muzejski trg 1, SI-2250 Ptuj, Slovenija/Slovenia

muzej-ptuj.uprava@pmpo.si

www.pmpo.si

Ustanovitveni akt: Odlok o ustanovitvi Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož (UL RS, št. 89/2008) in predpisi, ki spreminjajo dani predpis; npr. Odlok o spremembah in dopolnitvah Odloka o ustanovitvi Javnega zavoda Pokrajinskega muzeja Ptuj – Ormož (UL RS, št. 30/2015)

Matična številka: 5052823000

Davčna številka: 89285492

TRR: 01296-6030378676

Telefon: 02 787 92 30

Organi zavoda

Direktor

dr. Aleksander Lorenčič (01. 01. 2021–31. 12. 2025)

Svet zavoda

Člani sveta zavoda (2024–2029):

1. Gregor Čuček, predstavnik Mestne občine Ptuj (sklep Mestnega sveta št. 1000-7/2024-7 z dne 17. 6. 2024)
2. Andrej Erbus, predstavnik Mestne občine Ptuj (sklep Mestnega sveta št. 1000-7/2024-7 z dne 17. 6. 2024)
3. Andrej Lazar, predstavnik Mestne občine Ptuj (sklep Mestnega sveta št. 1000-7/2024-7 z dne 17. 6. 2024)

4. dr. Andrej Novak, predstavnik Mestne občine Ptuj (sklep Mestnega sveta št. 1000-7/2024-7 z dne 17. 6. 2024)
5. Adam Antolič, predstavnik Občine Ormož (sklep Občinskega sveta št. 013-0007/2024 z dne 26. 6. 2024)
6. predstavnik Občine Središče ob Dravi (občina svojega predstavnika ni imenovala)
7. Bernardka Viher, predstavnica Občine Sveti Tomaž (sklep Občinskega sveta št. 007-0018/2024 z dne 2. 7. 2024)
8. Stanka Gačnik, predstavnica zaposlenih Pokrajinskega muzeja Ptuj – Ormož (volitve predstavnika zaposlenih, Zapisnik št. 05 z dne 10. 6. 2024)

Strokovni svet

Člani strokovnega sveta (2025–2030):

1. Nevenka Korpič, predstavnica zaposlenih PMPO OE Ormož (izvoljena na zboru delavcev dne 13. 2. 2020, sklep št. 1-2025)
2. Iva Ciglar, predstavnica zaposlenih PMPO (izvoljena na zboru delavcev dne 13. 2. 2025, sklep št. 2-2025)
3. dr. Eva Illec, predstavnica zaposlenih PMPO (izvoljena na zboru delavcev dne 13. 2. 2025, sklep št. 3-2025)
4. Saška Colnarič, ZVKDS, Restavratorski center (sklep Kulturniške zbornice Slovenije št. 07-01/2025 z dne 13. 2. 2025)
5. dr. Maja Janežič, ZVKDS CPA (sklep Kulturniške zbornice Slovenije št. 08-01/2025 z dne 13. 2. 2025)
6. mag. Jože Štukl, Loški muzej Škofja Loka (sklep Kulturniške zbornice Slovenije št. 09-01/2025 z dne 17. 3. 2025)
7. Alenka Černelič Krošelj, Posavski muzej Brežice (sklep Skupnosti muzejev Slovenije št. PO-S6/2025 z dne 7. 2. 2025)
8. Jože Rataj, Pokrajinski muzej Celje (sklep Skupnosti muzejev Slovenije št. PO-S6/2025 z dne 7. 2. 2025)
9. Simona Tripkovič, Muzej narodne osvoboditve Maribor (sklep Skupnosti muzejev Slovenije št. PO-S6/2025 z dne 7. 2. 2025)

Osnovno poslanstvo in javna služba

Na osnovi 4. in 10. člena Odloka o ustanovitvi JZ PMPO (UL RS 89/2008) je osnovno poslanstvo zavoda trajno in nemoteno izvajanje javne službe, evidentiranje, dokumentiranje, zbiranje, varovanje, raziskovanje, prezentiranje in popularizacija premične kulturne dediščine s področja arheologije, etnologije, kulturne zgodovine, zgodovine in zgodovine umetnosti na ptujsko-ormoškem območju, in sicer na območju Mestne občine Ptuj ter občin Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Markovci, Majšperk, Podlehnik, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale, Ormož, Sveti Tomaž pri Ormožu in Središče ob Dravi. Poleg temeljnega poslanstva je bistveno poslanstvo muzeja predstavljanje dediščine ter izsledkov analiz in ovrednotenja dediščine najširši javnosti z najrazličnejšimi standardnimi in sodobnimi prijemi (stalna razstava, občasne razstave, strokovne in poljudne publikacije, predavanja, uporaba elektronskih medijev). Le s pomočjo interpretacije predmetov premične dediščine, ki predvsem za starejša obdobja temelji na zamudnem in objektivnem vrednotenju artefaktov v njihovem izvornem kontekstu, je namreč mogoče objektivno prikazovanje in podajanje nacionalne zgodovine. V pomoč interpretaciji (proučevanju) in prezentaciji muzejskega gradiva pa so različni programi izobraževanja, ki morajo potekati tako v okviru posamičnih strok kot tudi v okviru muzeologije same.

Redna programska shema

PMPO je kompleksen muzej s številnimi oddelki in službami, v katerih se program redno izvaja v skladu z odlokom o ustanovitvi zavoda. Muzej ima arheološki, kulturnozgodovinski, zgodovinski, etnološki in pedagoški oddelek, galerijo za sodobno likovno umetnost, knjižnico, konservatorsko-restavratorski oddelek in upravo s tehnično službo.

Eden najstarejših, največjih in najbolj obiskanih muzejev v Sloveniji

Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož (PMPO) ima v lokalnem okolju, na nacionalni ravni in v mednarodnem prostoru nedvomno izjemno pomembno vlogo ter odgovornost. V letih 2018 in 2019 je bila v ospredju obeležitev visokih obletnic in ob tej priložnosti je PMPO izdal dve publikaciji, ki sta zagotovo velika dodana vrednost in pridobitev, kar pa je najpomembneje –

sta trajnostna dokumenta. To je nekaj, kar ostane, je pričevalec časa in, če ne drugega, bodo ob 2000-letnici mesta prispevki v zbornikih tistemu, ki ga bo zanimala zgodovina, zelo zanimivo branje. V predgovoru zbornika ob 1950-letnici mesta sem med drugim izrazil upanje, da bo mesto Ptuj ob 2000-letnici veljalo za mesto z izjemnim spoštovanjem do svoje preteklosti in dediščine ter da bodo rimski kamniti eksponati v lesenih zabojnikih nekdanje vinske kleti le še stvar virov in spomina posameznikov. PMPO je kompleksen muzej s številnimi oddelki, službami in štirimi zbirkami nacionalnega pomena; je eden najstarejših, največjih ter najbolj obiskanih muzejev v Sloveniji. Najbolje obiskane so zbirke v Ptujskem gradu, nekatere med njimi bi si nedvomno v hrambi želeli imeti tudi muzeji in galerije evropskega pomena. Pohvalimo se lahko z eksponati, ki so redkosti svetovnega pomena. Med zanimivejšimi muzealijami so gotovo tibja v zbirki glasbil, celopostavni portret sultana Mehmeda IV. v zbirki turkerij, železna bombarda in top na kamnite krogle v zbirki orožja, insignije ptujskega mestnega sodnika, tapiserije, kip Marije z detetom na prestolu v grajski galeriji in tradicionalni pustni liki s kurentom na čelu v zbirki mask. Nastanek muzeja sega v leto 1893, ko so člani Tujskoprometnega društva Ptuj na osnovi statuta, potrjenega s strani Cesarsko-kraljevega državnega namestništva v Gradcu, ustanovili Muzejsko društvo, v okviru katerega je deloval lokalni muzej. Sprva so v prostorih nekdanje gimnazije razstavili le arheološke predmete, leta 1895 pa je Franc Ferk muzeju poklonil obsežno zasebno zbirko, ki so jo sestavljale različne muzealije. Leta 1896 so združili lokalni in Ferkov muzej ter ga po donatorju poimenovali Mestni Ferkov muzej. Ker so bile muzejske zbirke v gimnazijski stavbi preveč utesnjene, je ptujska občina leta 1928 odkupila ob jožefinskih reformah ukinjeni Dominikanski samostan. Po letu 1945 je muzej dobil v upravljanje še grajski kompleks in tako pridobil večino sedanjih stavb s skoraj v celoti ohranjeno opremo Herbersteinov. Leta 1963 je dobil naziv Pokrajinski muzej Ptuj, po vzpostavitvi enote Ormož leta 2009 pa Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož. Velikosti muzeja in njegovim nalogam je primerno tudi število težav oziroma izzivov. Osrednji cilji so vsekakor posodobitev in modernizacija obstoječih zbirk, celostna ureditev grajskega kompleksa ter novo, sodobno arheološko razstavišče z ustreznimi delovnimi in depojskimi prostori. Poudariti moram, da je problematika delovnih in depojskih prostorov prisotna tudi v drugih oddelkih, prav tako nimamo sodobno opremljenega in dovolj velikega razstavišča za ambiciozne projekte vseh oddelkov in služb. Vsemu navedenemu zadnja leta dajemo osrednji poudarek in veliko dejavnosti je podrejenih tem ciljem. Izjemno pereča je vsem znana problematika ptujske arheologije. Prej omenjeno Muzejsko društvo je bilo ustanovljeno z

namenom, da se prepreči odnašanje bogatih arheoloških izkopanin v muzeje v Gradcu in na Dunaju; prav odnos članov muzejskega društva do zgodovine, kulturne dediščine in muzejske dejavnosti nam je danes lahko zgled. Primerni prostori za arheološko gradivo, ki je bilo do leta 2011 na ogled v Dominikanskem samostanu, so eden od največjih izzivov, s katerimi se muzej spopada. Po desetih letih je jasno, da je bila deložacija arheološke zbirke iz Dominikanskega samostana primer slabe prakse, ki kaže, kakšne negativne posledice imajo lahko določene odločitve, predvsem pa opozarja, da je reorganizacija ustanov, kot je muzej, izjemno občutljivo dejanje, zlasti če niso jasno načrtani vsi nadaljnji koraki.

Osnovno poslanstvo zavoda v skladu s 4. členom Odloka o ustanovitvi JZ PMPO (Uradni list Republike Slovenije, št. 89/08, 10/09 in 30/15) je trajno in nemoteno izvajanje javne službe evidentiranja, zbiranja, urejanja, hranjenja, varovanja, ohranjanja, raziskovanja, prezentiranja, razstavljanja in popularizacije kulturne dediščine. Na osnovi Uredbe o vzpostavitvi muzejske mreže za izvajanje javne službe na področju varstva premične kulturne dediščine in določitvi državnih muzejev (Uradni list RS, št. 97/00, 103/00 in 105/01) je muzej organiziran kot posebni muzej, ki opravlja javno službo na območju Mestne občine Ptuj ter občin Destrnik, Dornava, Cirkulane, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Markovci, Majšperk, Podlehnik, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale, Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž, in sicer za področja arheologije, etnologije, likovne umetnosti, umetne obrti in zgodovine. Muzej izvaja javno službo tudi za področje likovne umetnosti od začetka 20. stoletja dalje ter za nacionalno pomembne arheološke zbirke Republike Slovenije in zbirke glasbil, orožja in tapiserij.

Dejstvo je, da se je vloga muzejev precej spremenila. Če je bila včasih vsa pozornost namenjena muzejskemu predmetu, je danes osredotočena na obiskovalca. Obiskovalci ne pridejo v muzej le po znanje, želijo si veliko več – zanimata in pritegneta jih celostno doživetje in izkušnja. Sodobni muzeji so presegli osnovno poslanstvo svojega delovanja (zbiranje, dokumentiranje, hranjenje, interpretiranje predmetov ipd.) ter se zavedajo svoje družbene odgovornosti in vloge pri razvoju družbe. Stremeti je treba k interdisciplinarnosti, inkluzivnosti in participativnosti. Kultura je bila v zadnjih letih tudi v ospredju promocije slovenskega turizma pod okriljem STO. Kulturni turizem je sicer izjemno širok pojem; vsekakor ne pomeni samo zgodovine in umetnosti, na kar najprej pomislimo. V prvi vrsti pomeni celostno izkušnjo, ki si jo obiskovalec ob prihodu na določeno destinacijo želi. V našem mestu brez gradu – osrednjega magneta za obiskovalce – in muzeja ne gre. Vsekakor imata tako muzej kot naše

mesto na tem področju veliko možnosti za nadgradnjo; z dobrim sodelovanjem in povezovanjem je ta mogoča.

Obdobje pandemije je imelo na delovanje muzeja velik vpliv; soočali smo se z dotlej nepredstavljenim, prilagoditve so bile nujne. Obisk je drastično upadel oziroma smo morali v določenih obdobjih vrata muzeja celo zapreti za obiskovalce. V prvi vrsti je bil naš cilj ohraniti stik z obiskovalci, torej ohraniti komunikacijo in nadaljnje obveščanje, kar je pomenilo večjo uporabo novih medijev in tehnologij. Po drugi strani je virtualni svet postal nova realnost, v določenih trenutkih tako rekoč edina možna. V našem muzeju smo temu področju pozornost namenjali že pred pandemijo in smo imeli na spletu že objavljene različne vsebine, je pa pandemija aktivnosti v tej smeri močno pospešila. Med drugim smo se odločili za novo spletno stran in uvedli vrsto novih rubrik za različne ciljne skupine, zelo aktivni pa smo tudi na različnih družbenih omrežjih ipd. Jeseni 2022 je zaživel večjezični multimedijski vodnik po muzejskih zbirkah v Ptujskem gradu. Gre za obsežen in kompleksen projekt, ki je zahteval veliko dela in ki je zagotovo izjemna dodana vrednost za obiskovalce zbirk v Ptujskem gradu. Čas pandemije je pokazal še na eno pomembno zadevo, in sicer na potrebo po novih znanjih ter kadrih. Pozitivno je, da smo že v letu 2022 ponovno beležili lep obisk, ki je bil na ravni predkoronskega leta 2019. V letu 2024 je muzej obiskalo 63.646 obiskovalcev. Številka je malenkost nižja kot v preteklem letu, poudariti pa gre, da smo beležili rekorden obisk v Miheličevi galeriji (6.306 obiskovalcev). OE Ormož je obiskalo 4.473 obiskovalcev. Največji obisk beležimo v muzejskih zbirkah Ptujkega gradu (44.421 obiskovalcev; v letu 2023 45.708). Pohvalimo se lahko z obiskovalci iz 89 držav z vsega sveta. Prevladujejo Slovenci, zlasti šolske skupine, 42 odstotkov obiskovalcev pa predstavljajo tujci.

Zakonske in druge pravne podlage, ki urejajo delovno področje javnega zavoda

Temeljni akt PMPO in pooblastilo:

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož. Uradni list RS št. 89/2008, 10/2009, 30/2015.
- S sklepom št. 62100-1/2013/29 Vlade RS z dne 19. 3. 2013 je bilo muzeju podeljeno pooblastilo za opravljanje državne javne službe muzejev za obdobje od 1. 1. 2013 do preklica (zadnja preverba v septembru 2022).

Zakoni:

- Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb. Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16 in 69/17, 79/18, 66/19, 172/21 in 105/22 – ZZNŠPP.
- Zakon o delovnih razmerjih (ZDR). Uradni list RS, št. 21/13, 78/13 – popr., 47/15 – ZZSDT, 33/16 – PZ-F, 52/16, 15/17 – odl. US, 22/19 – ZPosS, 81/19, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 119/21 – ZČmIS-A, 202/21 – odl. US, 15/22 in 54/22 – ZUPŠ-1.
- Zakon o društvih. Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo in 21/18 – ZNOrg.
- Zakon o gospodarskih družbah. Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10 in 75/23.
- Zakon o javnih financah. Uradni list RS, št. 11/11 – uradno prečiščeno besedilo, 14/13 – popr., 101/13, 55/15 – ZFisP in 96/15 – ZIPRS1617, 13/18, 195/20 – odl. US, 18/23 – ZDU-10 in 76/23).
- Zakon o javnih uslužbencih. Uradni list RS, št. 56/02, 110/02, 02/04, 23/05, 35/05 - upb1, 62/05, 75/05, 113/05, 32/06 - upb2, 33/07, 63/07-upb3, 65/08, 40/12 – ZUIJF, 158/20 – ZIntPK-C, 203/20 – ZIUPOPĐVE, 202/21 – odl. US in 3/22 – ZDeb.
- Zakon o medijih. Uradni list RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo, 36/08 – ZPOmK-1, 77/10 – ZSFCJA, 90/10 – odl. US, 87/11 – ZAvMS, 47/12, 47/15 – ZZSDT, 22/16 in 39/16, 45/19 – odl. US, 67/19 – odl. US in 82/21.
- Zakon o računskem sodišču. Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.
- Zakon o revidiranju. Uradni list RS, št. 65/08 in 63/13 – ZS-K, 84/18 in 115/21.
- Zakon o sistemu plač v javnem sektorju. Uradni list RS, št. 108/09 – uradno prečiščeno besedilo, 13/10, 59/10, 85/10, 107/10, 35/11 – ORZSPJS49a, 27/12 – odl. US, 40/12 – ZUIJF, 46/13, 25/14 – ZFU, 50/14, 95/14 – ZUPPJS15, 82/15, 23/17 – ZDOdv in 67/17, 84/18, 204/21 in 139/22).
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo. Uradni list RS, št. 77/07 – uradno prečiščeno besedilo, 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16 in 61/17, 21/18 – ZNOrg, 3/22 – ZDeb in 105/22 – ZZNŠPP, 8/25 in 77/25.

- Zakon o varstvu kulturne dediščine. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 – ORZVKD39, 90/12, 111/13 in 32/16, 21/18 – ZNOrg in 78/23 – ZUNPEOVE.
- Zakon o varstvu osebnih podatkov. Uradni list RS, 163/22.
- Zakon o zavodih. Uradni list RS, št. 12/91, 8/96, 36/00 – ZPDZC in 127/06 – ZJZP.

Pravilniki in navodila, odredbe, standardi:

- Pravilnik o določitvi neposrednih in posrednih uporabnikov državnega in občinskih proračunov. Uradni list RS, št. 46/03.
 - Pravilnik o enotnem kontnem načrtu za proračun, proračunske uporabnike in druge osebe javnega prava. Uradni list RS, št. 112/09, 58/10, 104/10, 104/11, 97/12, 108/13, 94/14, 100/15, 84/16 in 75/17, 82/18, 79/19, 10/21, 203/21 in 158/22.
 - Pravilnik o načinu in stopnjah odpisa neopredmetenih sredstev in opredmetenih osnovnih sredstev. Uradni list RS, št. 45/05, 138/06, 120/07, 48/09, 112/09, 58/10, 108/13 in 100/15.
 - Pravilnik o načinu vodenja in postopku za vpis ter o posredovanju podatkov iz razvida medijev. Uradni list RS, št. 58/01 in 94/02.
 - Navodilo za uskladitev računovodskih evidenc za uporabnike enotnega kontnega načrta z Zakonom o računovodstvu. Uradni list RS, št. 110/1999, 26/2000 in 27/2000 – popravek.
 - Navodilo za uskladitev računovodskih evidenc po tretjem odstavku 56. člena Zakona o računovodstvu. Uradni list RS, št. 89/1999.
 - Navodilo za uskladitev računovodskih evidenc po tretjem odstavku 59. člena Zakona o računovodstvu. Uradni list RS, št. 89/1999.
 - Navodilo o zagotavljanju javnosti dela javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj (7. 6. 2002).
 - Odredba o razčlenjevanju in merjenju prihodkov in odhodkov enotnega kontnega načrta. Uradni list RS, št. 86/99, 110/99 in 134/03.
 - Odredba o sestavljanju premoženjskih bilanc države in občin za leto 1999. Uradni list, št. 17/2000.
 - Slovenski računovodski standardi. Uradni list RS, št. 118/05, 10/06 – popr., 58/06, 112/06 – popr., 112/06 – popr., 3/07, 12/08, 119/08, 1/10, 90/10 – popr., 80/11, 2/12, 64/12, 94/14, 2/15 – popr., 95/15 in 98/15.
-

Interni akti:

- Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož. Cenik materialnih avtorskih pravic za uporabo fotografskih storitev muzejskega, arhivskega in dokumentarnega gradiva Pokrajinskega muzeja Ptuj – Ormož (14. 2. 2017).
- Pokrajinski muzej Ptuj 1997. Pravilnik o disciplinski odgovornosti.
- Pokrajinski muzej Ptuj 2000. Pravilnik o računovodstvu (v pripravi novi!).
- Pokrajinski muzej Ptuj 1998. Zavodska kolektivna pogodba Pokrajinskega muzeja Ptuj.
- Pokrajinski muzej Ptuj 2001. Spremembe in dopolnitve zavodske kolektivne pogodbe.
- Pokrajinski muzej Ptuj 2001. Požarni red za objekte Pokrajinskega muzeja Ptuj in Ocena požarne ogroženosti za objekte Pokrajinskega muzeja Ptuj (CPV 178/2001).
- Pokrajinski muzej Ptuj 2002. Pravilnik o izdajanju medijev Pokrajinskega muzeja Ptuj.
- Pokrajinski muzej Ptuj 2001. Pravilnik o službenih oblačilih Pokrajinskega muzeja Ptuj.
- Akt o notranji organizaciji dela in sistemizaciji delovnih mest v Pokrajinskem muzeju Ptuj – Ormož (17. 6. 2009, 9. 7. 2013, 15. 9. 2017, 29. 1. 2018, 21. 12. 2018, 24. 3. 2023, 16. 12. 2024).
- Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož o varstvu muzejskega in dokumentarnega gradiva (17. 6. 2009).
- Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož o zbiralni politiki pridobivanja gradiva in zbirk ter skrbi zanje in njihovi uporabi (17. 6. 2009).
- Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož o odpiralnem času in vstopnini (24. 1. 2014, 14. 4. 2017, 27. 2. 2019, 5. 9. 2019, 4. 5. 2020, 23. 2. 2023).
- Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož o izposoji muzejskega gradiva (17. 6. 2009).
- Pravilnik Javnega zavoda Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož o izposoji dokumentacijskega in dokumentarnega gradiva (17. 6. 2009).
- Pravilnika o poslovanju specialne muzejske knjižnice (17. 6. 2009).
- Pravilnik o delovnem času, odmorih, počitkih in letnem dopustu (10. 8. 2015, 1. 10. 2020).
- Pravilnik o varstvu osebnih podatkov (19. 6. 2018, 26. 1. 2023).
- Strateški načrt PMPO 2021–2025.

Stanje kadra

V PMPO je bilo na dan 31. 12. 2024 zaposlenih 34 oseb (22 žensk in 12 moških), od tega 33 za nedoločen čas in ena oseba za določen čas. Muzej deluje na več lokacijah; pri pazniško-informativnem delu si pomagamo z zaposlitvami prek programa Javnih del in s študentskim delom. V muzeju številni opravijo tudi redno delovno prakso, pomagamo pri drugih oblikah izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja itd. V obdobju 2026–2030 se bo kar nekaj sodelavcev upokojilo oziroma izpolnilo pogoje za upokojitev. Predvidene so nadomestne zaposlitve in, če bo le mogoče, tudi predhodna usposabljanja, zlasti na oddelku za konserviranje in restavriranje.

Število zaposlenih glede na starost po financerjih:

Število zaposlenih, ki jih sofinancira MK, glede na starost	vsi zaposleni MK	strokovni sodelavci	MOP strokovni sodelavci	O+T+LS strokovni sodelavci	Lastna sredstva strokovni sodelavci
do 29 let	2	0			1
od 30 do 39 let	2	2			1
od 40 do 49 let	5	2		1	
od 50 do 59 let	12	9		1	
nad 60 let	8	8	1		
Skupno MK	29	21			

Mestna občina Ptuj	1	1
Občina Ormož, Sveti Tomaž + lastna sredstva	2	2
Lastna sredstva	2	2
Skupno vsi zaposleni	34	26

Povprečna starost vseh zaposlenih v PMPO na dan 31. 12. 2024 je **52** let.

Povprečna starost vseh strokovnih delavcev v PMPO: **54** let.

Ptujski grajski kompleks kot izjemen znanstveni, kulturni in ekonomski potencial

Ob tem je PMPO upravitelj grajskega kompleksa, ki je v državni lasti. Muzejske zbirke letno obiščejo obiskovalci iz skoraj 90 držav. Ptujski grad je razglašen za kulturni spomenik državnega pomena z Odlokom o razglasitvi Gradu Ptuj za kulturni spomenik državnega pomena (Ur. l. RS, št. 81/99-3847). Prvi člen *Odloka* opredeljuje Ptuj – Grad kot kulturni

spomenik državnega pomena z lastnostmi arhitekturnega spomenika in kulturne krajine.

Dejstvo je, da je Ptujski grad zaščitni znak in največja blagovna znamka mesta Ptuja in njegove okolice. Brez njega si vedute mesta niti zamisliti ne moremo, kaj šele, da bi bilo mesto z okolico brez njega sploh razpoznavno v množici mest, ki nosijo oznako »srednjeveško«. Zgodovina Ptuja z okolico je zelo dolga, saj arheološki sledovi segajo vse do kamene dobe. O dolgi zgodovini pričajo tudi pisni viri, kljub temu pa so najbolj zgovorna priča o življenju ljudi na določenem prostoru materialne ostaline. Mednje sodi tudi ptujski grajski kompleks. Pravzaprav lahko o njem govorimo le v presežnikih, saj je eden največjih, najmogočnejših, najstarejših, najlepših in najbolj obiskanih gradov na Slovenskem. Ptujski grajski kompleks ima izredni znanstveni, kulturni in ekonomski potencial, ki pa je žal še precej neizkoriščen. Upravljanje grajskega kompleksa je za muzej izjemen zalogaj, saj zahteva redno vzdrževanje, sistematične, neprestane in temeljite posege, ki pa jih je zaradi kroničnega pomanjkanja finančnih sredstev nemogoče izvajati. Muzej si prizadeva, da bi ptujski grajski kompleks dobil podobo, kot si jo zasluži, ter da bi grad skupaj z grajskim obzidjem in okolico uredili in zaščitili pred propadanjem. Menim, da je bilo v zadnjih letih glede na zmožnosti narejenega veliko. PMPO ob izvajanju svojega osnovnega poslanstva ter sodelovanja v strokovnih krogih in z različnimi institucijami (ZVKDS, Zavod za turizem, vrtci, šole, fakultete ...) sodeluje s številnimi posamezniki in v okviru več festivalov (Art Stays, Arsana, Dnevi poezije in vina, Salon Sauvignon, Dobrote slovenskih kmetij ...). Prav tako se na gradu in v grajskem kompleksu zvrsti več različnih dogodkov (Kino brez stropa, Ptujске grajske igre, Grajski vinski praznik, Grajska trgatev, različni koncerti ...).

PMPO poleg društev Cesarsko-kraljevi Ptuj, Poetovio LXIX in Zavoda Tura (rov pod gradom) sodeluje tudi z društvom Kastali in podpira njihove dejavnosti, ki jih izvajajo tudi na lokaciji Raičeva 11 v okviru grajskega kompleksa (grajska tiskarna, delavnice ipd.). Ogleda vredna je grajska vinska klet s sodom velikanom; v njej se po dogovoru z vinogradniki izvajajo tudi pokušine vin. Na gradu potekajo tudi civilne poroke (cerkvene niso dovoljene). PMPO od leta 2016 aktivno sodeluje tudi v okviru projektov Deo Soli in iPtuj (promocija mitrejev, virtualizacija muzeja, virtualni Ptuj ipd.). Zagotovo si je naše mesto brez Ptujškega gradu in vloge muzeja, tako v kulturnem življenju kot širše, težko predstavljati.

Problematika financiranja OE Ormož

Soustanoviteljice PMPO so MO Ptuj ter občine Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi. Večinski, približno 80-odstotni financer muzeja je Ministrstvo za kulturo (MK), država pa je tudi lastnica ptujskega grajskega kompleksa. S 1. januarjem 2019 je občina Središče ob Dravi prenehala financirati svoj delež in se odpovedala soustanoviteljstvu, muzej pa je manjkajoči delež (stroške dela in materialne stroški) kril iz lastnih virov. Zadevni primer je končal na pristojnem sodišču. Odlok o ustanovitvi PMPO, torej temeljni akt, ter medsebojne obveznosti, pravice in dolžnosti soustanoviteljev ostajajo nespremenjeni, čeprav je muzej soustanovitelje redno pozival k resnejšemu pristopu in reševanju nastalega položaja.

PMPO že šesto leto z lastnimi viri pokriva izpadli delež za stroške dela in materialne stroške OE Ormož. Kot je znano, se je postopek z občino Središče ob Dravi že leta 2022 končal na Višjem sodišču, ki je v sodbi zavzelo oziroma v bistvu povzelo stališče prvostopenjskega sodišča, da je zaradi pravne praznine treba uporabiti določila družbe z neomejeno odgovornostjo in da je sprejeti sklep občine veljaven izstop. Za leto 2019 je občina Središče ob Dravi v skladu s sodbo sodišča PMPO plačala glavnico in zamudne obresti. Kljub številnim pozivom in prošnjam, da bi se zatečeno stanje vendarle spremenilo, ni prišlo ne do spremembe Odloka o ustanovitvi JZ PMPO niti do dogovora glede delovanja in financiranja OE Ormož, kar je v domeni soustanoviteljev. Za obdobje od januarja 2020 do septembra 2025 znaša strošek financiranja izpadlega deleža za OE Ormož, ki je na plečih PMPO, dobrih 87 tisoč evrov; če odštejemo prihodke od vstopnine v OE Ormož, pa dobrih 57 tisoč evrov.

Izstopajoči dogodki v letih 2021–2025

2021:

- Spodnje Podravje, dežela kulinaričnih pregreh (občasna razstava).
- Tri desetletja Ptuja v Republiki Sloveniji (občasna razstava).
- Ptujška pletarna (občasna razstava).
- Zbornik PMPO – 7.
- Vodnika po muzejskih zbirkah (Zbirka fevdalne stanovanjske kulture in Grajska galerija: Umetnost srednjega in zgodnjega novega veka 1200–1550).
- Zaživi nova spletna stran muzeja.
- Namestitev QR kod za ogled prvega, tretjega in petega mitreja, rimskega lapidarija ter rimske peči (projekt Deo Soli).
- Vzpostavitev avdio vodnika po zbirkah v Ptujškem gradu.

2022:

- Veščine in skrivnosti mojstrov in mojstric tkanja, lastna občasna razstava s spremljevalnim programom (ob 40. obletnici ateljeja za tekstil).
- Antična religija v Petovionii, nova stalna postavitev v Salonu umetnosti.
- Petoviona in njen ager, publikacija.
- Ptujška pletarna, publikacija.
- 50 let likovne sekcije Ptuj, skupinska likovna razstava (Miheličeva galerija).
- Vojna in mir – arheološka izkopavanja na Panorami 2020 ter Zgodba o štirih damah – prazgodovina Spodnjega Podravja, manjši lastni občasni razstavi na Ptujškem gradu.
- Multimedijški vodnik po muzejskih zbirkah v Ptujškem gradu.
- Sanacija strehe na severnem grajskem stolpu.
- Popravilo okna na JV traktu osrednjega grajskega poslopja s konservatorsko-restavratorskimi posegi na zunanjem kamnitem oknu.
- Izdelava idejne zasnove ureditve odprtih površin Ptujškega gradu.
- Pleskanje notranjih sten Romanskega palacija.

2023:

- Medalje, male umetnine v luči habsburške monarhije (občasna razstava).
- Postavitev javnega spomenika Viktorju Skrabarju.
- Zbornik ob 130-letnici muzeja.
- Zbirka orožja (nova stalna postavitev).
- Veščine in skrivnosti mojstrov in mojstric tkanja, razširjen spremljevalni program razstave.
- Posvet Dediščina Muzejskega društva Ptuj – včeraj, danes, jutri (18. oktober 2023).
- Slavnostna akademija ob 130-letnici muzeja (22. september 2023).
- Aktivnosti, vezane na načrtovano obnovo grajske žitnice in prezentacijo arheološke dediščine v njej (sodelovanje z MK in ostalimi deležniki, čiščenje in selitev deponiranih predmetov iz žitnice itd.).
- PMPO je bil nominiran za nagrado Živa – najboljši slovanski muzej.
- Ureditev elektrifikacije v Miheličevi galeriji.
- Sanacija zemeljskih usadov.
- Menjava vratnih krilih severnega portala.

2024:

- Tradicija upodobitve noše na kamnitih spomenikih rimske Petovione (občasna razstava).
- Prezrti predmeti iz ptujske gipsoteke (občasna razstava).
- Dediščina in moč mitov (občasna razstava, medmuzejska razstava).
- Jože Foltin, Slike, pregledna razstava ob slikarjevi 80-letnici, Miheličeva galerija.
- Zbornik PMPO – 8.
- Zbirka orožja, spremljevalna publikacija.
- Stojan Kerbler – človek, Haložan in mojster fotografije (monografija).
- Prenova zunanje osvetlitve (Ptujski grad, Miheličeva galerija).
- Aktivnosti, vezane na načrtovano prenovalo grajske žitnice (preselitev predmetov, aktivnosti za stalno postavitev, izdaja gradbenega dovoljenja, izdelava PZI, razpis za izvajalca, pričetek del).
- Priprava Načrta upravljanja za Ptujski grad (delovna različica, poslana MK in ZVKDS v pregled in dopolnitev).

- Sanacija tal v Miheličevi galeriji.
- Izdelava načrta dostopnosti za Ptujski grad.

2025:

- Neumorni risar France Mihelič (1907–1998). Risbe in grafike iz donacije družine Musek (občasna razstava).
- Posodobitev Zbirke tradicionalnih pustnih mask.
- Od mitreja do Orfeja (občasna razstava).
- Viktor Gojkovič: akademski kipar in restavrator. Jubilejna razstava ob umetnikovi 80-letnici.
- Majski salon ZDSLU na Ptuj.
- Rimska obrtniška hiša (monografija).
- Sijaj spominov. Nakit kot glas ženske duše na potovanju skozi stoletja (medinstitucionalna razstava).
- Dokončanje osvetlitve Ptujkega gradu (osvetlitev severne fasade gradu ter vzhodnega in zahodnega stolpa).
- Konservatorsko-restavratorski posegi na zunanjih kamnitih elementih in fasadi Ptujkega gradu, severni del.
- Restavriranje in konserviranje – povečan obseg, antični lapidarij (v luči priprave na stalno postavitve v obnovljeni grajski žitnici).
- Restavriranje stolov, ureditev razsvetljave, novo ozvočenje in namestitve induktivne zanke v slavnostni dvorani Ptujkega gradu.
- Obnova podpornega zidu – Grajska ulica (pešpot na grad), parcela številka 4034 (dostopna pot).
- Aktivnosti, vezane na dostopnost (fizična dostopnost in spletna stran).

Upraviteljski izzivi v okviru grajskega kompleksa

V začetku leta 2020 smo prejeli t. i. mapo 1, oziroma analitični del konservatorskega načrta za grajski kompleks, ter mapo 3 in mapo 4. Naročnik je bilo MK kot lastnik kompleksa, pripravljata pa ga Restavratorski center ZVKDS v sodelovanju z ZVKDS, OE Maribor, in PMPO. PMPO je smernice in muzejske vsebine, predvidene v okviru celotnega grajskega kompleksa, pristojnim službam posredoval že leta 2017. Mapa 1 je analitični del z opisi spomenika, njegovim družbenim pomenom, oceno ranljivosti in ogroženosti spomenika, podane pa so tudi usmeritve za njegovo ohranjanje in varovanje. Mapa 3 oziroma konservatorsko-restavratorski projekt obsega oceno stanja posameznih elementov kulturnega spomenika; v skladu z ugotovljenimi poškodbami na posameznih elementih so predvidene tehnologije in načini izvedbe posegov za njihovo ohranitev. Na podlagi usmeritev iz mape 1 je v tej fazi predvidena konservatorsko-restavratorska obnova poškodovanega ometa in kamnitih elementov v delno rekonstruiranem romanskem palaciju: romanska okna in notranji ometi romanske stene v pritličju palacija, kamniti stebri v prostoru zbirke orožja v pritličju palacija ter kamnita okna v prvem nadstropju palacija. Preostali elementi bodo obravnavani v nadaljnjih fazah kot dopolnitev k mapi 3 tega konservatorskega načrta. Mapa 4 vsebuje priloge k načrtu. V letu 2021 smo prejeli dopolnitev št. 1 konservatorskega načrta za objekt Ptuj – Grad, EŠD 583, in sicer za del spomenika, tj. severni in zahodni stolp. V letu 2024 se je dopolnil konservatorski načrt za grajsko žitnico.

V kompleksu so se ves čas opravljala redna vzdrževalna dela. Na območju ob parkirišču smo v zadnjih letih odstranili dotrajani objekt na Raičevi 9, prav tako garaže, ki so zelo kazile območje. Izvedena so bila dela v sanitarnih prostorih na Ptujskem gradu, zamenjana je bila streha na severnem traktu gradu. V krajini grajskega kompleksa se je v preteklih letih izvajalo redno vzdrževanje (košnja grajskega kompleksa, odstranitev zarasti, urejanje zeliščnega vrta itd.). Konservatorski načrt bo podal smernice za vse objekte v kompleksu, prav tako za vsebine v njih. Nujno bo treba najti rešitev tudi za požarni hidrant, saj ga v grajskem kompleksu ni. Oktobra 2019 smo v slavnostni dvorani Ptujkega gradu izvedli tiskovno konferenco s predstavitev problematike ptujkega grajskega kompleksa, na kateri so poleg muzeja sodelovali predstavniki ZVKDS in MO Ptuj, vabljeni pa je bila tudi širša javnost.

Na slabo stanje grajskega obzidja PMPO redno opozarja že vrsto let. Med drugim je že februarja 2014 strokovnjak ZVKDS, OE Maribor, opravil pregled stanja obzidja. Ugotovljeno je

bilo, da je stanje obzidja in stolpov slabo, saj so poškodbe in deformacije že takšnega velikostnega razreda, ki ogroža njihovo lokalno stabilnost, zaradi česar je obnova nujno potrebna, sicer bosta škoda in strošek kasnejše obnove še bistveno večja. Podor grajskega zidu, ki je nastal 25. 2. 2015, je bil spomladi leta 2016 saniran. Kasneje sta bila sanirana še dva dela grajskega obzidja. Julija 2020 se je okrušil del grajskega obzidja med zahodnim grajskim stolpom in južnim pravokotnim stolpom. Kot je znano, gre za del obzidja, ki je v izjemno slabem stanju. Deli obzidja so padali čez oziroma na pot na grad. Pot na grad z zahodne strani smo zaradi nevarnosti zaprli in obvestili MK ter ZVKDS, OE Maribor. Po ogledu strokovnjaka ZVKDS, ki je spisal tudi mnenje, ta segment sicer statično ni nestabilen, so pa vidne poškodbe, predvsem na stiku s terenom, ter poškodbe zaradi vegetacije (korenine). Tudi ZVKDS predlaga interventno sanacijo tega dela; začasno varovanje pred nadaljnjim padanjem kamnov v obliki bariere iz plohov in njihovega sidranja s klini ni smiselno, saj bi bila izvedba glede na strmo in kamnito brežino zelo vprašljiva. V maju leta 2021 je pristojni strokovnjak ZVKDS, OE Maribor, opravil ponovni pregled in zaznamek, v katerem je ugotovil, da je stanje obzidja slabo, da se poškodbe povečujejo in da je treba čim prej začeti s celovito obnovo. Najbolj ogrožen segment je muzejska tehnična služba zavarovala, o stanju pa smo v mesecu oktobru ponovno obvestili ZVKDS, OE Maribor, in MK. Januarja 2024 je MK po obvestilu o odpadlem gradniku z grajskega obzidja pristopilo k ogledu s strani pooblaščenega strokovnjaka, izdelano je bilo Poročilo s popisom nujnih del, ki jih je treba izvesti v prvi fazi (nujna dela), in usmeritvami za celotno dodatno sanacijo za območje J3. Po usklajevalnem sestanku z ZVKDS, OE Maribor, se je izdelal nov predlog za nujna vzdrževalna dela, ki je bil poslan v soglasje ZVKDS. Ministrstvo za kulturo je dne 26. 3. 2024 prejelo Kulturnovarstveno soglasje št. 35107 0295/2015/55 in pristopilo k izbiri izvajalca za izvedbo del ter izvajalca strokovnega nadzora. Izvedba nujnih vzdrževalnih del na grajskem obzidju se je začela v mesecu maju. Po izvedbi nujnih vzdrževalnih del je MK pristopilo k spremembam projektne dokumentacije za sanacijo podpornih zidov J2 in J3 (grajsko obzidje Ptuj), vezano na izsledke ogleda pooblaščenega strokovnjaka, ter k pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja za spremenjeno projektno dokumentacijo. K izvedbi celotne sanacije podpornih zidov J2 in J3 bo ministrstvo pristopilo skladno z načrti obnove in obsegom razpoložljivih sredstev iz proračuna.

Tudi stanje južne poti (iz smeri starega mestnega jedra), zlasti stopnišča in kamnitega dela, se vidno slabša, na kar PMPO opozarja že nekaj let. O stanju smo obvestili MO Ptuj in

ZVKDS, OE Maribor. Jeseni 2023 si je teren po naročilu MO Ptuj ogledal geolog. Projektant je izdelal projektno dokumentacijo predloga sanacije.

Vsebinski cilji: Dopolnitev in posodobitev stalnih zbirk kot prioriteta (oddelki in službe)

Ena od prioritet bo tudi v prihodnje nadgradnja in posodabljanje stalnih zbirk. Seveda bo muzej tudi v prihodnje pripravljaj občasne razstave ter izdajal publikacije, vendar je nujno, da teži k čim večji nadgradnji stalnih postavitev. Zagotovo je v zadnjem obdobju uspeh posodobitev dveh zbirk nacionalnega pomena, zbirke glasbil in zbirke orožja, za kateri sta pristojna kustosa kulturnozgodovinskega oddelka. PMPO že desetletja načrtno zbira glasbila slovenskih izdelovalcev, ki so v prenovljeni zbirki glasbil izpostavljena tako, da so postavljena v samostojne vitrine. Nekaj osnovnih podatkov o posameznih sklopih v prenovljeni zbirki glasbil: v prvi sobi je pod naslovom *PTUJSKA (Z)GODBA. Instrumentalisti v vojaških suknjah* na ogled ptujska vojaška godba. V drugi sobi pod naslovom *PTUJSKA MESTNA GODBA. Na krilih večstoletne tradicije* predstavljamo dediščino mestnih godbenikov in ohranjeno notno gradivo od druge polovice 19. stoletja naprej. V tretji sobi z naslovom *GLASBILA IZ ARHEOLOŠKE DEDIŠČINE. Čarobni zvoki davnin* so razstavljena glasbila iz časa od prvega tisočletja pred našim štetjem naprej. V četrti sobi predstavljamo različna glasbila od 17. stoletja dalje, ki spadajo v skupino godal, brenkal in pihal. Soba ima naslov *PRETANJENI ZVENI KOMORNE GLASBE. Živahnost muziciranja v plemiškem, meščanskem in cerkvenem okolju*. V peti, šesti in sedmi sobi zbirke glasbil predstavljamo številna glasbila s tipkami. Prav na to nas opozarja tudi naslov *GLASBILA S TIPKAMI. Raznolikost v svetu črno-belih tipk*. Vsekakor gre za izjemno pridobitev našega muzeja, zbirka nacionalnega pomena pa odslej vabi v novi, posodobljeni podobi.

Po končanih obnovitvenih delih v prostorih romanskega palacija smo Zbirko orožja, ki je bila začasno deponirana v dveh sobah drugega nadstropja osrednjega grajskega objekta, postopoma prenesli nazaj. Ob selitvi je bilo treba ponovno preveriti vsak eksponat posebej (584 kosov orožja in zaščitne opreme), ga fotografirati in po potrebi dopolniti obstoječo dokumentacijo. Pri dokumentarnem delu in fizični selitvi muzealij ter postavljanju zbirke so odgovornemu kustosu pomagali sodelavci iz restavratorsko-konservatorskega oddelka ter tehnične službe. Nova postavitev zbirke je požela odobravanje strokovne javnosti, vendar celota še ni zaključena, saj jo bo v naslednjem letu treba opremiti še z didaskalijami. V letu 2024 je izšel tudi obsežen katalog, del zbirke pa je že predstavljen na spletni strani museums.si.

V letu 2025 je bila načrtovana obnova in posodobitev zbirke Tradicionalne pustne maske na ptujskem območju, ki je bila v grajski konjušnici odprta leta 2012 in je postala ena izmed najbolj zanimivih in privlačnih grajskih zbirk. Posebej je treba poudariti, da vzbuja izredno pozornost pri tujih muzejskih obiskovalcih, ki so navdušeni nad razstavljenimi maskami in spoznavanjem edinstvenega pustnega oziroma s šemskega izročila našega območja. Po dvanajstih letih in več sto tisočih obiskovalcih je nastopil čas za njeno obnovo in posodobitev.

V naslednjem obdobju je treba nujno obnoviti in posodobiti tudi grajsko galerijo (barok in gotika). V prvi vrsti bo treba urediti oplesk in položitev parketa v sobi s portreti Habsburžanov ter posodobiti razstavno opremo in urediti razsvetljavo. Še en velik zalogaj bo ureditev v prvem nadstropju gradu, kjer bo treba zamenjati vsa senčila, urediti razsvetljavo ter opraviti številna druga dela.

Miheličeva galerija, ki deluje v prostorih obdravskega obrambnega stolpa, je namenjena galerijsko-razstaviščni dejavnosti ptujskega muzeja. Njeno delovanje podpira MO Ptuj. Razstavno dejavnost spremlja raziskovanje sodobnih likovnih in vizualnih umetnosti. Galerijski program dopolnjujeta publicistična dejavnost z razstavnimi katalogi ter izobraževalna dejavnost za različne ciljne skupine v obliki strokovnih vodstev.

Razstavni program Miheličeve galerije bo še naprej usmerjen v:

- predstavitev sodobne slovenske (in tuje) likovne umetnosti,
- predstavitev ptujskih likovnih umetnikov in njihovih del,
- predstavitev zbirk zasebnih zbirateljev in gospodarskih sistemov,
- predstavitev grafičnih del PMPO iz zapuščine Franceta Miheliča,
- predstavitev domačih in umetnostnih obrti,
- povezovanje z drugimi kulturnimi institucijami.

Poudarek bo na povezovanju, kar je že ustaljena praksa. V Miheličevi galeriji se je v zadnjem obdobju uredila elektrifikacija, dobila je tudi novo zunanjo osvetlitev, uredili smo tudi tla.

Muzejska knjižnica bo skušala še naprej v kar največji meri skrbeti za ažuren dotok strokovne literature z nakupi in izmenjavo, za posodabljanje programske in računalniške

tehnologije ter za omogočanje uporabe knjižničnega gradiva vsem zaposlenim in zunanjim obiskovalcem.

Težava, s katero se soočajo kulturnozgodovinski, zgodovinski in etnološki oddelek, je pomanjkanje ustreznih razstavišč in depojskih prostorov. Že v letu 2025 se je posodobila zbirka tradicionalnih pustnih mask, ki se nahaja v konjušnici na Ptujskem gradu.

V zadnjem obdobju je konservatorsko-restavratorski oddelek okrepila konservatorka-restavratorka za keramiko in steklo. Glede na predvidene upokojitve na oddelku bo treba zagotoviti ustrezne nadomestne zaposlitve. V Sloveniji ni zagotovljeno izobraževanje tovrstnih strokovnjakov, kar predstavlja resen problem pri zaposlovanju. V obstoječe delavnice bo treba vložiti sredstva za nabavo določene opreme, katere razvoj se sproti prilagaja našim potrebam in etičnemu pristopu konserviranja-restavriranja.

Pedagoško-vodniška služba deluje zgledno, kar potrjujejo tudi odzivi, ki jih dobivamo s strani javnosti in obiskovalcev. Še naprej bo težišče dela na izvajanju raznovrstnih aktivnosti za mlade obiskovalce vseh starosti. Posebno pozornost posvečamo šolski mladini in programom za stalne zbirke muzeja. Glede na obseg dela in vedno večji obisk bo treba delati v smeri kadrovske okrepitve.

Problematika objekta na Muzejskem trgu 2, kjer je bil nastanjen arheološki oddelek, je bila v delovnih poročilih, pristojnim službam in javnosti velikokrat predstavljena. Gre za star in dotrajan objekt. Jeseni 2023 je bila zaradi slabih delovnih pogojev realizirana preselitev zaposlenih na oddelku na novo lokacijo (Osojnikova cesta 3, 2250 Ptuj, pisarne v drugem nadstropju). V dogovoru z MO Ptuj je občina prevzela stroške najemnine, obratovalne stroške pa muzej. Po deložaciji oddelka in arheološke zbirke oddelek deluje v okviru danih možnosti. Po odločitvi MO Ptuj, da Salon umetnosti, kjer je bila zadnja leta arheološka vsebina, ne bo več v upravljanju PMPO, manjše občasne razstave pripravljamo v konjušnici in vzhodnem stolpu na Ptujskem gradu, v letošnjem letu pa načrtujemo razstavo, vezano na lapidarij. Kot že navedeno, je v načrtovani obnovljeni grajski žitnici predvidena umestitev arheološke zbirke. Za delovne prostore je v tem trenutku jasno, da bi se ti v podstrehi žitnice naj uredili v naslednjih fazah, ki pa časovno še niso definirane.

OE Ormož, financiranje in načrtovani vsebinski cilji

Soustanoviteljice PMPO so MO Ptuj ter občine Ormož, Sveti Tomaž in Središče ob Dravi. Večinski, približno 80-odstotni financer muzeja je Ministrstvo za kulturo (MK), država pa je tudi lastnica ptujskega grajskega kompleksa. S 1. januarjem 2019 je občina Središče ob Dravi prenehala financirati svoj delež in se odpovedala soustanoviteljstvu, muzej pa je manjkajoči delež (stroški dela in materialne stroške) kril iz lastnih virov. Zadevni primer je končal na pristojnem sodišču. Odlok o ustanovitvi PMPO, torej temeljni akt, ter medsebojne obveznosti, pravice in dolžnosti soustanoviteljev ostajajo nespremenjeni, čeprav je muzej soustanovitelje redno pozival k resnejšemu pristopu in reševanju nastalega položaja.

PMPO že šesto leto z lastnimi viri pokriva izpadli delež za stroške dela in materialne stroške OE Ormož. Kot je znano, se je postopek z občino Središče ob Dravi že leta 2022 končal na Višjem sodišču, ki je v sodbi zavzelo oziroma v bistvu povzelo stališče prvostopenjskega sodišča, da je zaradi pravne praznine treba uporabiti določila družbe z neomejeno odgovornostjo in da je sprejeti sklep občine veljaven izstop. Kljub številnim pozivom in prošnjam, da bi se zatečeno stanje vendarle spremenilo, ni prišlo ne do spremembe Odloka o ustanovitvi JZ PMPO niti do dogovora glede delovanja in financiranja OE Ormož, kar je v domeni soustanoviteljev. Za leto 2019 je občina Središče ob Dravi v skladu s sodbo sodišča plačala glavnico in zamudne obresti. V spodnji tabeli so razvidni stroški, ki jih je muzej financiral z lastnimi viri zaradi izpada občine Središče ob Dravi (podatki za obdobje 2020–2024).

13% DELEŽ OBČINE SREDIŠČE OB DRAVI						
5. Strošek za plače in materialne stroške	denarni tok					
VIR: Lastna sredstva	2020	2021	2022	2023	2024	
Plače in drugi izdatki zaposlenih	13.665,13	8.179,36	8.005,44	8.786,89	8.966,37	
Materialni stroški	4.144,75	4.670,68	5.926,30	6.122,77	6.835,79	
Skupaj	17.809,88	12.850,04	13.931,74	14.909,66	15.802,16	
Prihodki vstopnina OE Ormož	-2.403,30	-3.650,00	-6.615,00	-7.640,50	-5.751,50	
	15.406,58	9.200,04	7.316,74	7.269,16	10.050,66	49.243,18

Ob tem ima OE Ormož stalno podporo uprave, finančne službe, tehnične službe, kustodiatov in konservatorjev-restavradorjev; v OE ima delovno mesto tudi konservatorka-restavratorka Nina Mertik (financirana s strani MK).

Zadnji dve leti potekajo obnovitvena dela v ormoškem gradu, zato je tudi delo muzejske enote v skladu z dogovorom z ormoško občino usmerjeno v pripravo posodobitev nekaterih stalnih zbirk ter v načrtovanje novih vsebin v gradu in Grajski pristavi Ormož.

Zbirka vinogradništva in vinarstva v grajski kleti ormoškega gradu

Razvoj vinogradništva, vinskega turizma, organizacija vinsko-kulinaričnih prireditev in bogata dediščina oziroma zbirka vinogradniško-vinarskih eksponatov narekujejo ureditev muzejske zbirke vinogradništva in vinarstva v muzejski enoti Ormož. Zbirka bo zastavljena na sodoben, strokoven in interaktiven način. Predstavljene bodo vinogradniško-vinarske posebnosti, razgibane gorice in lepote Destinacije Jeruzalem, ki je območje bogate kulinarike, vrhunskih vin, vijugastih terasastih goric, pojočih klopotcev ter bogate kulturne, naravne in etnološke dediščine. Obiskovalci bodo z uporabo sodobne opreme in tehnologije spoznavali snovno in nesnovno dediščino slikovitega vinorodnega območja Destinacije Jeruzalem, njene naravne značilnosti, kulturno in etnološko dediščino. Osrednji del razstave bo prikaz Jeruzalemskih goric z avtentično podobo tukajšnje arhitekture (klečaj, klopotcev, zidanic). S projekcijo v prostoru si bodo obiskovalci lahko ogledali kratek, nekajminutni dokumentarni film z atraktivno predstavitvijo kulturnih, naravnih, etnoloških, kulinaričnih in drugih zanimivosti na območju Slovenskih goric in Destinacije Jeruzalem. Glasbeno kuliso bodo tvorili tukajšnja glasba, ljudske pesmi, povezane s posameznimi opravili v vinogradu in z vinsko trto, ter ljudski plesi s tega območja. Posebnost bo preizkušnja obiskovalcev v virtualni trgovini, na kateri bodo pobirali grozdje in opazovali letino. Posebej bodo predstavljeni posamezni vinogradniki s tega območja ter lokalne vinske sorte, s poudarkom na sauvignonu in z njim povezanih zgodbah. Najmlajšim bo za posebno doživetje na razpolago otroški grajski kotiček, kjer bodo lahko na muzejskih delavnicah tudi ustvarjali (npr. iz krep papirja, gline, slame; iz lesa sestavljali preproste klopotce, izdelovali igrače, npr. vúge, reševali uganke, barvali pobarvanke ...).

Razstavljeni bodo eksponati s področja vinogradništva in vinarstva, ki so jih ljudje uporabljali ali jih še uporabljajo pri svojem delu v goricah in kleti. Preko slikovnega gradiva bodo obiskovalci z nostalgijo odkrivali in spoznavali naravne in kulturne danosti Destinacije Jeruzalem ter bogato tradicijo tukajšnjega vinogradništva in vinarstva. Zbirka bo opremljena z atraktivnim promocijskim gradivom za obiskovalce: razglednicami, katalogi, zloženkami ... V muzejski trgovini bodo obiskovalcem na voljo rokodelski izdelki tukajšnjih ponudnikov s certifikatom domače in umetnostne obrti.

Predlogi interpretacij kulturne dediščine v ormoškem gradu

V letu 2025 je osrednja naloga ormoške muzejske enote sodelovanje pri postavitvi novih vsebin v ormoškem gradu. Do 8. novembra bi naj bila končana glavna, ki se bo kasneje dopolnjevala in posodabljala. Tako bo na ogled postavljena nova stalna razstava o vinogradništvu in vinarstvu, načrtujejo se postavitev slovanske vasi ter razstave o zgodovini filma in fotografije na Ormoškem. Pripravlja se tudi kratek film o Doroteji ter digitalne predstavitve, ki bodo tematsko vključene v nove grajske razstave. Med drugim se bo dopolnila tudi zbirka Marka Sluge, določene eksponate je muzeju doniral Franc Mikša.

Cilj je povečati dostopnost za ranljive skupine ter obogatiti interaktivne vsebine za vse obiskovalce. V gradu bodo možni tudi ogledi filmov o določenih vsebinah. Posebno doživetje bo fotografiranje v grajskem fotoateljeju, v starem grajskem kinu pa bo na ogled film o Ormožu iz leta 1935.

Dodatno se je Občina Ormož prijavila in bila uspešna na razpisu Ministrstva za kulturo za izbor operacij Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin, ki spodbuja vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija. Projekt z naslovom *Trajnostna revitalizacija gradu in parka v Ormožu z digitalizacijo* je bil izbran za sofinanciranje v višini 985.117 evrov.

Skrb za odnose z javnostjo in sodelovanje

Odnosi z javnostmi so precej mlada muzejska dejavnost, ki pa je za promocijo kulturne dediščine, s katero se muzej ukvarja, nujno potrebna. S popularizacijo kulturne dediščine se povečuje ozaveščenost o njenem pomenu, hkrati pa so ljudje obveščeni o aktualnem dogajanju. PMPO nima zaposlene osebe, ki bi skrbela za promocijo ter odnose z javnostjo. Za to skrbi pedagoško-vodniška služba, ki to delo sicer odlično opravlja, vendar je zaradi svojega osnovnega dela zelo obremenjena. Dolgoročna rešitev je zaposlitev kadra, ki bo skrbel izključno za trženje in promocijo.

Ciljne skupine in njihove glavne značilnosti

- »Široka javnost«: skupina ljudi, ki jih z večjimi trženjskimi akcijami navdušimo za obisk razstave; želijo biti v trendu na področju kulturne ponudbe; zgodovina jih zanima, če jih s PR in trženjskimi akcijami animiramo in jim sporočimo, da gre resnično za razstavo, vredno ogleda; niso redni obiskovalci razstav; sami ne iščejo informacij o kulturnem dogajanju, ampak nanje naključno naletijo.
- Učitelji zgodovine in umetnostne zgodovine, kulturni koordinatorji (pedagoški programi).
- Učitelji razredne stopnje, vzgojitelji (pedagoški programi).
- Družine v Sloveniji: družine, ki želijo aktivno in kakovostno preživljati prosti čas.
- Odrasli – simpatizerji muzeja: odrasli, študentje, ki so se prijavili na obvestila muzeja in ki so zvesti spremljevalci razstav in programov.
- Odrasli – študentje: študentje različnih programov, ki jih zanimajo zgodovina, kultura, postavitve razstav, programi ...
- Odrasli – upokojenci: odrasli, ki se združujejo v različna društva (zgodovinska, društva upokojencev itd.), ki jih zanimata zgodovina in kultura nasploh ter se radi družijo; kulturne prireditve in razstave obiskujejo v skupinah.
- Odrasli – strokovna javnost: odrasli, ki se profesionalno ukvarjajo z zgodovino, arheologijo, umetnostno zgodovino, etnologijo ...

- Odrasli: odrasli, ki se ljubiteljsko ukvarjajo z različnimi vedami, od zgodovine, arheologije do umetnostne zgodovine, etnologije, literature; zanima jih kultura, zelo radi obiskujejo razstave in obrazstavne prireditve.
- Turisti: turisti z vsega sveta, ki pridejo v muzej, ljubitelji kulture in zgodovine.
- Novinarji: novinarji, ki pokrivajo kulturo, zgodovino, turizem, znanost, življenjski slog ...
- Sponzorji: partnerji, ki pri razstavi sodelujejo s sponzorskimi sredstvi (Perutnina Ptuj).
- Ustanovitelji, financerji: ciljna skupina – MOP, MK, tri občine ... osebe in skupine, ki so podprle muzej in ga financirajo.
- Gostujoči znanstveniki in raziskovalci.

Komunikacijski kanali, prek katerih populariziramo delo in dediščino PMPO

Spletna stran

Od 1. 6. 2021 ima muzej prenovljeno spletno stran. Na muzejski spletni strani www.pmpo.si v slovenskem in angleškem jeziku pregledno predstavljamo muzej, stalne zbirke, občasne razstave, aktualne dogodke in informacije za obiskovalce. Za učitelje in vzgojitelje ponujamo informacije o pedagoških programih, za starše pa o družinskih dejavnostih. Predstavljamo tudi muzejsko trgovino ter informacije o grajski poroki in o najemu prostorov. Objavljamo javne razpise, izbor e-publikacij in povezave na muzejska družabna omrežja. Na spletni strani predstavljamo muzejske zbirke in razstave tudi v virtualni obliki: obiskovalcem strani ponujamo štiri 360° virtualne sprehode, deset spletnih razstav, šest virtualnih ogledov zbirk in razstav na spletni platformi Google Arts & Culture ter povezavo na Virtualni arheološki muzej, kjer je predstavljenih šest arheoloških lokacij.

Od leta 2022 je na voljo multimedijски vodnik po muzejskih zbirkah v Ptujem gradu v slovenskem, angleškem in nemškem jeziku, do katerega obiskovalci dostopajo s kodo, ki jo pridobijo z nakupom vstopnice.

Facebook stran

Muzejska Facebook stran <https://www.facebook.com/pokrajinski.muzej.ptuj.ormoz/>

deluje od leta 2012. Na njej objavljamo informacije o dogajanju v muzeju: napovedi razstav in dogodkov, obvestila, spremembe odpiralnega časa, zanimivosti, fotografije z dogodkov, fotografije in opise muzealij itd. V letu 2023 smo objavili 204 objave in 140 zgodb (stories). Urejamo tudi stran <https://www.facebook.com/PtujskiGradPtujCastle>, kjer objavljamo fotografije Ptujkega gradu in objave o dogodkih v gradu.

Instagram

Muzejska Instagram stran https://www.instagram.com/muzej_ptuj/ deluje od februarja 2015. Na njej prav tako objavljamo obvestila o dogajanju v muzeju, razen tega pa s fotografijami, ki prikazujejo Ptujski grad, prostore in muzealije, vabimo člane Instagram skupnosti k obisku muzeja.

Pinterest

Muzejska Pinterest stran <https://www.pinterest.com/pmuzej/> deluje od februarja 2015. Na njej smo do zdaj ustvarili 13 javnih tabel (boardov).

Youtube

Muzejski kanal na omrežju Youtube deluje od leta 2020. Objavljenih je 66 videoposnetkov.

Issuu

Na tej platformi je objavljenih 60 muzejskih publikacij.

MailChimp in SqualoMail

Vsa vabila v elektronski obliki smo od leta 2013 pošiljali prek aplikacije MailChimp, ki onemogoča, da bi našo pošto naslovniki dobili kot neželjeno (spam) pošto, hkrati pa omogoča vpogled v statistiko pošiljanj (kdo je pošto odprl, kdo se je odjavil ipd.). Ustvarjenih je 11

seznamov s skupno 1631 e-naslovi, ki smo jih pridobili iz javnih baz podatkov ali pa so se ljudje naročili na prejemanje vabil prek muzejske spletne strani. Od septembra 2023 uporabljamo za e-poštni marketing platformo SqualoMail.

Druga promocija in (mednarodno) sodelovanje muzeja:

- Slovenski kulturni praznik, prost vstop
- Kulturni bazar (redno sodelovanje)
- Mednarodni dan družin, akcija »Za družine brezplačno«, 15. maj
- Mednarodni muzejski dan, prost vstop, 18. 5.
- Poletna muzejska noč, prost vstop, tretja sobota v juniju
- Sodelovanje na Festivalu Lent Maribor
- Rimske igre, Art Stays, Arsana, Dnevi poezije in vina, Grajske igre, koncerti ter številni drugi dogodki (sodelovanje)
- Sejem prostega časa, predstavitev dejavnosti za družine in delavnica za družine
- Svetovni dan turizma, predstavitev muzeja, aktualnih razstav in novih publikacij
- Ta veseli dan kulture, prost vstop, 3. december
- Javna vodstva
- Prisotnost na TripAdvisorju
- Obvestila o prireditvah in dogodkih s prošnjo za brezplačno objavo pošiljamo na naslove 50 novinarjev in medijev
- Sodelovanje v okviru številnih spletnih akcij

Od aprila 2025 smo prisotni tudi na omrežju TikTok (muzejptujormoz). Redno sodelujemo v spletni akciji #naprejevpreteklost, v akciji Z igro do dediščine ter na Dnevih evropske kulturne dediščine (DEKD). V letu 2024 smo pridobili Presajo ogrodja spletnega mesta, po kateri spletno stran prilagajamo osebam z oviranostmi, in dali izdelati tudi Pregled dostopnosti Ptuijskega gradu. Na podlagi tega izboljšujemo dostopnost prostorov za osebe z oviranostmi (talne oznake, usmerjevalne table, kontrastne oznake na steklu, premične klančine).

PMPO je tudi mednarodno vpet in aktiven. V širšem mednarodnem prostoru sodeluje s številnimi muzeji in sorodnimi institucijami. Trenutno med drugim sodeluje tudi v projektih

Castle Road 2.0, katerega je cilj pozicioniranje čezmejne Ceste gradov kot evropske kulturne poti s strokovno usposobljenim kadrom, trajnostno strategijo upravljanja obiskovalcev in pametnimi informacijskimi storitvami, Living Castles 2.0, katerega cilj je krepitev čezmejne mreže »živih« gradov s spodbujanjem vključujočega in dostopnega čezmejnega kulturnega turizma, ter GreenScape CE – Climate-proof landscape through renaturing urban areas in Central Europe – S prenovo urbanih območij v Srednji Evropi do podnebno odpornejše pokrajine, Interreg Central Europe.

Ob vsem predstavljenem PMPO stalno sodeluje z lokalnimi skupnostmi, vrtci in šolami, ZVKDS, Javnim zavodom za mladino, šport in turizem Ptuj, Javnim zavodom za turizem, kulturo in šport Ormož ter s številnimi institucijami in v okviru več festivalov (Art Stays, Arsana, Dnevi poezije in vina ...). Na gradu in v grajskem kompleksu redno potekajo različni dogodki, kot so na primer Ptujске grajske igre, Kino brez stropa in različni koncerti. PMPO poleg društev Cesarsko-kraljevi Ptuj, Poetovio LXIX in Zavoda Tura sodeluje tudi z društvom Kastali in podpira njihove aktivnosti, ki jih izvajajo tudi na lokaciji Raičeva 11 v okviru grajskega kompleksa (grajska tiskarna, delavnice ipd.). Omeniti gre tudi sodelovanje muzeja v okviru projektov iPtuj in Festivala mitraizma. Prav tako PMPO sodeluje s Turističnim društvom Ptuj, ki med drugim skrbi za trto na Muzejskem trgu in zeliščni vrt na gradu.

Odprto spodnje grajsko dvorišče

V duhu razvoja turizma in ker je bilo v preteklosti v javnosti večkrat izpostavljeno vprašanje vstopa oziroma dostopa na spodnje grajsko dvorišče po izteku rednega delovnega časa, se je muzej v sodelovanju z MO Ptuj odločil za podaljšano odprtje spodnjega grajskega dvorišča. Vstop na omenjeno dvorišče, t. i. topovsko ploščad, je tako v zadnjih letih od 15. aprila do oktobra možen tudi po zaprtju muzejskih zbirk, v poletnih mesecih vse do 21. ure.

Odprta vrata in vodstva po mitrejih

Od 1. julija do 31. avgusta vsako leto odpiramo vhodna vrata zaščitne stavbe tretjega mitreja na Zgornjem Bregu. Tako je mogoč pogled v notranjost in na spomenike tega rimskega svetišča iz 3. stoletja. Prav tako so med 24. junijem in 2. septembrom 2025 vsak torek ob 17.00

potekali vodeni ogledi prvega in tretjega mitreja, v sodelovanju z JZ za mladino, šport in turizem Ptuj.

Temeljni cilji PMPO v obdobju 2026–2030

Glede na predstavljeno problematiko so pred muzejem številni izzivi, zato je ključno, da PMPO tudi v prihodnje teži k ustvarjalnosti, inovativnosti in strokovnosti ter k čim večji vpetosti, odprtosti in prepoznavnosti v širši perspektivi. Izzivov se mora lotevati sistematično, saj lahko samo tako trajno raste na vseh področjih svojega delovanja. PMPO, ki s svojim delovanjem in izjemno kulturno dediščino krepko presega območje svojega delovanja, mora stremeti h konceptualnim smernicam, ki pritičejo modelu muzeja 21. stoletja, pri čemer pa ne sme zanemariti ravnotežja med odprtostjo, obiskanostjo in kakovostjo. Kulturna dediščina ima izjemno pomembno kulturno in ekonomsko komponento, česar se v muzeju zavedamo. Osrednji cilji muzeja so posodobitev in modernizacija obstoječih zbirk, celostna ureditev grajskega kompleksa ter dokončanje obnove grajske žitnice z umestitvijo arheološke zbirke. Poudariti gre, da je problematika delovnih in depojskih prostorov prisotna tudi v drugih oddelkih, prav tako nimamo sodobno opremljenega in dovolj velikega razstavišča za ambiciozne projekte vseh oddelkov ter služb.

Ne bo odveč, če spomnimo, da je varstvo naravne in kulturne dediščine tudi ustavna kategorija, poleg tega zakonodaja jasno definira, kdo je odgovoren poskrbeti za kulturno infrastrukturo in pogoje dela.

Za uresničevanje ciljev v celostnem smislu nadgradnje bi bilo treba sistemsko in finančno urediti in okrepiti delovanje institucije. Tako bi lahko dvignili nivo, kar zadeva infrastrukturo, kadrovsko stanje in finančne okvirje, kjer se kot upravitelj grajskega kompleksa in številnih drugih objektov PMPO sooča z mnogimi težavami, kar se posledično kaže tudi pri vsebinski izvedbi in samih zbirkah, ki jih ne zmoremo urediti in posodabljati, kot bi si želeli.

Ni odveč poudariti, da je proračun PMPO v zadnjih dveh letih najvišji doslej, znaša približno 2 milijona evrov. Velik delež, 18 odstotkov, predstavljajo lastna sredstva (viri z naslova izvajanja javne službe, trga ...), ki so višja od sredstev, ki jih zagotovijo vse občine soustanoviteljice skupaj. Največji financer je MK.

Prioritete 2026–2030:

- Obnova grajske žitnice in umestitev arheološke zbirke.
- Celovita ureditev krajine in obnova grajskega obzidja.
- Revitalizacija gradu Ormož in digitalizacija.
- Težišče na konceptualnih smernicah, ki pritičejo modelu muzeja 21. stoletja.
- Poudarek na interaktivnih projektih in interdisciplinarnih vsebinah, ki bodo podkrepljeni s sodobnimi informacijskimi in prezentacijskimi prijemi (multimedija, digitalizacija, avdio, video, 3D-moduli itd.).
- Nadaljnja obnova, nadgradnja dejavnosti in posodobitev obstoječih zbirk (štiri so nacionalnega pomena, v letu 2025 je načrtovana posodobitev zbirke tradicionalnih pustnih mask).
- Nadaljnja raznolika in pestra razstavna in izdajateljska dejavnost.
- Ureditev dostopnosti za gibalno ovirane v skladu z možnostmi; PMPO je pridobil Načrt dostopnosti.
- Digitalizacija (dokumentacija, vsebine ...).
- Aktivna vpetost in sodelovanje z lokalnim in mednarodnim okoljem, še večja promocija ptujske kulturne dediščine, članstvo in aktivna vloga v različnih združenjih (SMS, ICOM, SMD ...), prijava na različne (tudi mednarodne) razpise.
- Priprava razstav (stalnih in občasnih) v skladu z osnovnim poslanstvom, smernicami MK, Nacionalno strategijo za kulturo 2024–2031 in Nacionalno strategijo za muzeje in galerije 2024–2028 ter v skladu z Lokalnim kulturnim programom.
- Stalno povečevanje števila obiskovalcev.
- Možnost stalnega izobraževanja za zaposlene in vse generacije obiskovalcev – stalne in občasne razstave, publikacije, pedagoški programi, predavanja itd.
- Dobro sodelovanje z vsemi ustanovitelji ter financerji muzeja in v tej luči ureditev financiranja OE Ormož.
- Usposobiti vodovodni sistem in ga pripeljati na grad (grajski kompleks je brez požarnega hidranta).
- Inkluzivni/participativni muzej.
- Ustrezno in vsem dostopno predstavljanje dediščine javnosti.
- Kadrovska pomladitev/okrepitev.

- Muzej bo tudi v prihodnje z delom nadaljeval v skladu s Pravilnikom o zbiralni politiki in z ostalo področno zakonodajo ter z internimi akti in pravilniki.
- Muzej bo zagotavljal varnost in zdravje pri delu v skladu s potrebnimi ukrepi in z oceno tveganja.
- Muzej bo zagotavljal in izvajal promocijo zdravja na delovnem mestu zaradi ohranjanja in krepitve telesnega ter duševnega zdravja delavcev.

Kar zadeva razstavnih del v obdobju 2026–2030, gre izpostaviti tudi **cikel razstav o pohištvenih kosih iz Ptujskega gradu z naslovom V LEPOTO LESA UJETE ZGODBE**. PMPO hrani eno izmed treh najpomembnejših zbirk plemiškega in meščanskega pohištva v Sloveniji. Pohištvena zbirka v Ptujem gradu šteje več kot 700 kosov iz različnih stilnih obdobjih od pozne gotike do 20. stoletja. Nov cikel razstav – v obdobju 2026–2030 se bo zvrstilo pet tematskih sklopov – bo predstavljal izbrane pohištvene kose, ki še danes navdušujejo s svojimi domiselnimi oblikami in izbranim okrasjem. Razstava tako ne bo zgolj običajen pregled pohištvenih stilov, temveč bo s pomočjo upodobljenih motivov in figuralike na slikovit način posredovala oris ljudi in časa, v katerem je pohištvo nastalo. Podrobno bodo obravnavani ikonografija, lastništvo in transferji med plemiškimi rezidencami, grafične predloge in drugi vplivi za nastanek določenega pohištvenega kosa, s čimer bomo osvetlili in obiskovalcem muzeja približali celovite zgodbe, ki nam jih pripoveduje pohištvo, ki z umetnostnozgodovinskega stališča spada v še precej neraziskano področje umetne obrti. Cikel razstav je zasnovan kot potovanje po petih tematskih sklopih, ki obiskovalce vsakič popelje v drug svet. Skupna nit, ki povezuje vse teme, je pripovedna ikonografija izbranih, estetsko dovršenih pohištvenih kosov in njihovo sporočilo o ljubezni, hrepenenju, moči, oddaljenih deželah in človeškem značaju. Vsaka razstava predstavlja samostojno poglavje, hkrati pa ponuja celovit vpogled v življenjske navade plemstva in meščanstva. Z jedrnatimi in ustvarjalnimi naslovi posameznih razstav želimo izpostaviti vizualno privlačnost in pomensko globino raziskanih in predstavljenih pohištvenih kosov v zbirki fevdalne stanovanjske kulture v Ptujem gradu.

V muzeju bi si želeli ambicioznejših razstav, a imamo težave že s pomanjkanjem primernih razstavišč, druga plat je seveda (skromen) finančni okvir, ki ga imamo na voljo za posamezne projekte. Vsekakor je arheološka problematika zahtevala veliko energije in truda. Prepričan sem, da bi kultura in kulturna dediščina ob ustreznem zavedanju ter vsebinski in

infrastrukturni nadgradnji, pa tudi ob potrebnih sistemskih spremembah, lahko bila pomemben povezovalni člen ter generator razvoja in prihodkov. Kot sicer ima tudi v kulturi pomembno vlogo politika, najsibo državna ali lokalna, je pa ključno, kako svojo vlogo razume, definira in uveljavlja.

Prednosti	Priložnosti
Varstveni vidik - kulturni spomenik državnega pomena grad Ptuj - kontinuirana poselitev grajskega griča od 5. tisočletja pred našim štetjem - izjemnost gradu Ptuj v lokalnem in državnem merilu - celovita arhitekturna podoba, avtentična fevdalna oprema prostorov in druge stalne zbirke	Varstveni vidik - obnova grajske žitnice za potrebe arheologije (zbirke, depoji idr.) do leta 2028 - pridobiti ustrezno stavbo (depo) za kulturnozgodovinske, zgodovinske in etnološke eksponate, ki so se morali iz žitnice umakniti v začasni skladišči v tovarni Talum v Kidričevem in gradu Štatenberg - sanacija južnega grajskega obzidja, 2025–2029 - ureditev dela konjušnice in vzhodnega stolpa, 2025–2029 - ureditev krajine, 2025–2029 - sanacija zahodnega stolpa - požarni hidrant - obnova grajskih arkad, 2025 - obnova oken s popravilom in pleskanjem fasade severne stene jugovzhodnega trakta notranjega grajskega dvorišča, 2025–2029 - vzdrževalna dela in popravila na muzejskih objektih ter zunanjih površinah, 2025–2029

Slabosti	Tveganja
Varstveni vidik - obnova grajske žitnice za potrebe arheologije (zbirke, depoji idr.) do prve polovice leta 2028 - pridobiti ustrezno stavbo (depo) za kulturnozgodovinske, zgodovinske in etnološke eksponate, ki so se morali	Varstveni vidik - kratek rok za obnovo in ureditev žitnice, finančno zahtevno vlaganje, končni stroški izvedbe projekta - najem začasnih skladišč je za dobo pet let, kratek čas za trajno rešitev,

iz žitnice umakniti v začasni skladišči v tovarni Talum v Kidričevem in gradu Štatenberg - sanacija južnega grajskega obzidja, 2025–2029 - ureditev dela konjušnice in vzhodnega stolpa, 2025–2029 - ureditev krajine, 2025–2029 - sanacija zahodnega stolpa - požarni hidrant - obnova grajskih arkad, 2025 - obnova oken s popravilom in pleskanjem fasade severne stene jugovzhodnega trakta notranjega grajskega dvorišča, 2025–2029 - vzdrževalna dela in popravila na muzejskih objektih ter zunanjih površinah, 2025–2029	povezano s finančno zahtevnim vlaganjem - zagotavljanje večletnega finančno zahtevnega vlaganja in večletni zamik del pri ureditvi dela konjušnice in vzhodnega stolpa, ureditvi krajine, sanaciji zahodnega stolpa in požarnega hidranta - omejevanje sredstev za obnovo arkad, oken, pleskanje fasade in vzdrževalna dela; dela niso v celoti opravljena, škoda na objektih in zbirkah
--	--

Prednosti	Priložnosti
Razvojni vidik - kulturni spomenik državnega pomena grad Ptuj - grad Ptuj je zaščitni znak in najpomembnejša blagovna znamka Ptuja - dominantna lega gradu nad mestom in stičiščem pomembnih prometnih povezav S–J in V–Z - stalne in evropsko priznane zbirke fevdalne stanovanjske kulture, umetnosti srednjega in zgodnjega novega veka, glasbil, orožja, vinogradništva in pustnih mask	Razvojni vidik - posodabljanje in nadgradnja obstoječih stalnih zbirk - umestitev novih zbirk v obnovljenih prostorih - obiskovalcem omogočiti spoznavanje celovite stavbne in ambientalne podobe Ptujkega gradu - nadgradnja andragskih in pedagoških programov - zaposlitev potrebnih strokovnih in drugih kadrov - povezovanje z lokalnimi nosilci kulturnih dejavnosti in dediščine - ureditev celotnega grajskega kompleksa – vseh stavb, grajskih pobočij, parkirišča pod severnim pobočjem in stavbe ob njem kot vstopne točke v zaokrožen grajski kompleks z raznolikimi in atraktivnimi vsebinami

Slabosti	Tveganja
-----------------	-----------------

Razvojni vidik - posodabljanje in nadgradnja obstoječih stalnih zbirk - umestitev novih zbirk v obnovljenih prostorih - obiskovalcem omogočiti spoznavanje celovite stavbne in ambientalne podobe Ptujkega gradu - nadgradnja andragskih in pedagoških programov - zaposlitev potrebnih strokovnih in drugih kadrov - povezovanje z lokalnimi nosilci kulturnih dejavnosti in dediščine - ureditev celotnega grajskega kompleksa – vseh stavb, grajskih pobočij, parkirišča pod severnim pobočjem in stavbe ob njem kot vstopne točke v zaokrožen grajski kompleks z raznolikimi in atraktivnimi vsebinami	Razvojni vidik - zaradi finančno zahtevnih vlaganj se le delno ali v manjši meri izpelje načrtovano
---	--

Prednosti	Priložnosti
Upravljaljski vidik - prizadevanje za sanacijo grajskih objektov, okolice, dopolnjevanje stalnih zbirk, sodelovanje z domačimi in tujimi strokovnimi institucijami, sodelovanje z lokalno skupnostjo	Upravljaljski vidik - nova delovna mesta, strokovnost, trženje

Slabosti	Tveganja
Upravljaljski vidik - omejeni kadrovske in finančne viri	Upravljaljski vidik - zagotavljanje finančne vzdržnosti

Načrt aktivnosti s finančnim okvirjem

Aktivnosti za vzdrževanje in razvoj Ptujkega gradu ter načrtovane investicije: identificirane so aktivnosti, ki so naravnane na vsakoletno sprotno vzdrževanje objektov z okolico, večje obnove in investicije (v skladu z Načrtom upravljanja).

VZDRŽEVALNO SANACIJSKA DELA				
Naloga	Sodelujoči	Čas	Financer	Strošek na letni ravni
Obnova grajskih arkad	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, ZVKD, izvajalec del	2025–	MK – dodatna sredstva s pogodbo	60.000,00
Obnova oken s popravilom in pleskanjem fasade severne stene jugovzhodnega trakta notranjega grajskega dvorišča	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, ZVKD, izvajalec del	2026–2030 Za izvedbo je potreben gradbeni oder. Zaradi racionalnosti se vsa dela opravijo sočasno. Izvedla se bodo tistega leta, ko bodo zagotovljena sredstva.	MK – dodatna sredstva s pogodbo	8 oken: 96.000,00 Oder in fasada: 25.000,00 Skupaj: 121.000,00
Košnja in urejanje grajskega pobočja	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2026–2030	lastna sredstva	20.000,00
Vzdrževalna dela in popravila na muzejskih objektih ter zunanjih površinah (okna, šipe, vrata, poškodbe na notranjih in zunanjih stenah, pleskanje, električna, vodovod, kurjava, strehe, žlebovi, poti, ploščadi za obiskovalce itd.)	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, zunanji izvajalci	2026–2030	lastna sredstva	58.000,00

REDNI STROŠKI OBRATOVANJA				
Naloga	Sodelujoči	Čas	Financer	Strošek na letni ravni
Elektrika	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	15.000,00
Ogrevanje	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	16.000,00
Voda in komunalne storitve	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	1.350,00
Potrošni material	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	3.471,00
Vzdrževanje požarnega in protivlomnega sistema	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	10.800,00
Odvoz smeti	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	3.100,00
Zavarovalne premije za objekte	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	10.540,00
Nadomestilo za stavbno zemljišče	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	3.190,00
Vzdrževanje informacijskega sistema	Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2025–2029	lastna sredstva	2.000,00
STROŠKI DELA ZA IZVAJANJE DEJAVNOSTI				
Naloga	Sodelujoči	Čas	Financer	Strošek na letni ravni
Študentsko delo		2025–2029	lastna sredstva	65.000,00
Javna dela		2025–2029	lastna sredstva	6.700,00
Vodenje in delo na blagajni		2025–2029	lastna sredstva	50.700,00
Nabava blaga za muzejsko trgovino		2025–2029	lastna sredstva	34.228,00
NACRTOVANE INVESTICIJE				

Naloga	Sodelujoči	Čas	Financer	Strošek *
Sanacija grajskega obzidja in celovita obnova krajine	MK, Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, ZVKD, izvajalec del	2026–2028	Sklad za obnovo	4.000.000,00
Ureditev dela konjušnice in vzhodnega stolpa (do uporabnega dovoljenja)	MK, Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, ZVKD, izvajalec del	2027–2030	MK	
Sanacija zahodnega grajskega stolpa	MK, Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	do 2030	MK	
Požarni hidrant v okviru grajskega kompleksa	MK, Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	do 2030	MK, MO Ptuj	
Grajska žitnica**	MK, Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, izvajalec del	2027/2028	evropska in državna sredstva	9.614.595,18

**** Kar zadeva sanacijo obzidja in krajine ter obnovo grajske žitnice, aktivnosti kot nosilec vodi MK.**

PRIHODKI NAJEMNIKA			
GRAD			
Program / prireditve	Povprečje 2023 in 2022 na letni ravni – poročani podatki	Predvideno povečanje za 10 % na letni ravni	Ocena prihodkov na letni ravni v obdobju 2025–2029
Vstopnina na gradu	224.616,00	247.078,00	247.078,00
Organizacija prireditev	2.908,00	3.199,00	3.199,00
Trgovina s spominki	45.275,00	49.803,00	49.803,00
Skupaj predvideni letni prihodki v obdobju od 2025 do 2029			300.079,00

Projekt Obnova grajske žitnice in umestitev arheološke zbirke

Za obnovo grajske žitnice so si prizadevale številne generacije muzealcev in širše javnosti. Ministrstvo za kulturo je projekt Celovita obnova objekta Grajska žitnica podprlo in ga vključilo v nacionalni Načrt za okrevanje in odpornost; šlo bo za enega večjih projektov v kulturi v naslednjih letih. Projekt je ministrica za kulturo, dr. Asta Vrečko, s sodelavci predstavila 10. maja 2023 na Ptujskem gradu. 1. julija 2025 je potekala še druga javna predstavitev, prav tako na Ptujskem gradu. Glede na znano akutno stanje na področju arheologije MK načrtuje celovito prenovu objekta, v katerem bo predvidoma zaživel sodoben ogledni arheološki depo z razstaviščem. Objekt in kompleks sta v lasti Republike Slovenije, prenova objekta pa je utemeljena na prostorskih potrebah PMPO, nujnosti obnove objekta ter neizkoriščenem potencialu tako grajskega kompleksa kot tudi zgodovinskega mesta Ptuj. Že v začetku leta 2023 so stekle aktivnosti za pripravo idejne zasnove in investicijske dokumentacije. Projekt je skladen s sprejetimi strategijami na področju dediščine in turizma ter bo imel multiplikativne učinke na razvoj kulture, turizma in gospodarstva na lokalni ter državni ravni. Cilj projekta je trajno poskrbeti za hranjenje, varovanje in predstavitev arheološke dediščine v skladu s strokovnimi standardi, prenoviti kulturni spomenik državnega pomena Ptujski grad in omogočiti dostopnost vseh grajskih prostorov in grajskega hriba za

obiskovalce. Prav tako je cilj okrepiti kulturne, izobraževalne, turistične in druge potenciale dediščine rimske Petovione s celovito, sodobno in privlačno predstavitvijo arheologije. Nenazadnje je cilj ponuditi obiskovalcem vrhunsko doživetje dediščine v muzeju in mestu, in sicer z inovativno predstavitvijo fizičnih artefaktov in digitalnega gradiva.

PMPO je med drugim preselil številne predmete iz žitnice (v prostore Talum d. d. in v dvorec Štatenberg ter tamkajšnjo žitnico). Za izjemno razumevanje, podporo in sodelovanje gre velika zahvala odgovornim in predstavnikom obeh lokacij, kamor smo preselili predmete, podjetja Talum in dvorca Štatenberg. Seveda je bila selitev tudi velik finančni zalogaj: MK je zagotovilo 46 tisoč evrov, skupni strošek selitve je znašal dobrih 90 tisoč evrov, pri čemer je razliko muzej financiral sam. Obenem je v letošnjem programu, enako kot lansko leto, velik poudarek na restavriranju in konserviranju predmetov (lapidarij) v luči priprave na stalno postavitev. Restavratorska obdelava velikega števila kamnitih predmetov predstavlja časovno in tudi finančno izjemen zalogaj. Ti predmeti so lahko težki več kot 1000 kg ter visoki 2 metra ali več. Kolikor je mogoče, na manjših kosih dela muzejska restavratorka, sicer pa glede na obseg sodelujemo tudi z RC ZVKDS, prav tako je potrebna dodatna zunanja pomoč, kar smo predvideli tudi v letošnjem programu dela. Glede deponiranja restavriranih predmetov nam je naproti prišel tudi Tehniški muzej Slovenije. Obseg del bo odvisen od finančnih zmožnosti.

Realizacija projekta, obnova in revitalizacija s prezentacijo arheološke dediščine, bo pomenila izjemno pomembno zgodovinsko prelomnico v bogati zgodovini muzeja in mesta Ptuj. 16. julija 2024 je bilo izdano gradbeno dovoljenje.

Na Ministrstvu za kulturo so za prenovo objektov in krajinsko ureditev v kompleksu Ptujkega gradu zagotovili v letu 2025 skupno 12 milijonov evrov, od tega 8 milijonov za prenovo grajske žitnice iz Programa evropske kohezijske politike 2021–2027 ter 4 milijone za celovito krajinsko ureditev grajskega hriba za povečanje odpornosti pred plazovi, na podlagi Zakona o obnovi, razvoju in zagotavljanju finančnih sredstev.

Ob pripravi projekta prenove grajske žitnice, ki so jo prvotno nameravali financirati iz načrta za okrevanje in odpornost, je bilo razvidno, da bo najzahtevnejši del prenove statična sanacija, saj je to vidno že ob pogledu na stavbo, ki se močno nagiba. Ob pripravi projekta za izvedbo se je izkazalo, da bo potrebno dodatno temeljenje in utrjevanje na spodnji strani stavbe. To je pomenilo potrebo po dodatnih sredstvih. Ob tem so se z Ministrstvom za kohezijo in regionalni razvoj uskladili, da bodo projekt umestili v Program evropske kohezijske politike 2021–2027. To bo omogočilo več časa za izvedbo projekta in zadostna sredstva za dokončanje te zahtevne

obnove. Vse aktivnosti, povezane z obnovo grajske žitnice, se tako nadaljujejo, pri čemer se bo rok dokončanja del premaknil. V mesecu septembru 2025 je Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj odobrilo evropska sredstva za projekt Celovita obnova objekta Grajska kašča v kompleksu kulturnega spomenika državnega pomena Ptuj-Grad. Projekt se izvaja v okviru Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji, prednostne naloge Trajnostna turizem in kultura, ter zasleduje specifični cilj Krepitev vloge kulture in trajnostnega turizma pri gospodarskem razvoju, socialni vključenosti in socialnih inovacijah. Za projekt v vrednosti 9.614.595,18 evra bo Evropski sklad za regionalni razvoj prispeval dobrih osem milijonov evrov, natančneje 8.075.000,00 evrov evropskih sredstev.

K temu znesku je treba dodati še 4 milijone evrov, ki jih je Ministrstvo za kulturo za ureditev širšega ptujskega grajskega griča pridobilo v okviru Programa projektov za urejanje okolice za povečanje odpornosti kulturnih spomenikov 2024–2028. V okviru tega projekta je tako za grad Ptuj predvidena celovita krajinsko-arhitekturna ureditev grajskega hriba. Glavni cilji tega projekta so izboljšanje odpornosti območja na ekstremne vremenske razmere, stabilizacija brežin ter vzpostavitev drugih trajnostnih rešitev. V projektu so predvideni različni ukrepi za utrjevanje brežin, ki so zaradi preteklih vremenskih dogodkov podvržene eroziji. Sanirani bodo vsi oporni zidovi in grajsko obzidje, s čimer bo zagotovljena stabilnost terena. Izvedene bodo nove zasaditve dreves in grmovnic, ki bodo pomagale pri preprečevanju erozije in ohranjanju značaja grajskega območja. Z namenom izboljšati varnost in dostopnost vseh objektov na gradu bodo urejene obstoječe in dodatne sprehajalne poti z vso potrebno opremo za sprehajalce in obiskovalce.

Za ureditev grajskega hriba je že izdelana idejna zasnova. Vse potrebne infrastrukturne ureditve, vključno s tistimi, ki so potrebne za izboljšanje požarne varnosti, bomo uskladili v podrobnejših izvedbenih načrtih. Izvedba je načrtovana v obdobju 2025–2027 in, kot rečeno, okvirna vrednost projekta znaša 4 milijone evrov.

Celovita krajinska arhitekturna ureditev območja kulturnega spomenika Grad Ptuj

(obdobje 2025–2028; Urejanje okolice za povečanje odpornosti kulturnih spomenikov, državna sredstva, nosilec MK)

S projektom Celovita krajinska arhitekturna ureditev območja kulturnega spomenika Grad Ptuj se bo zagotovila večja odpornost kulturnega spomenika na podnebne spremembe in ekstremne vremenske dogodke. Gre za celosten pristop, ki združuje varovanje kulturne dediščine, trajnostno urejanje prostora in prilagajanje na podnebne spremembe. Okolje gradu je geološko zahtevno. Zemljina na grajskem griču je sestavljena iz heterogenih tal, ki vključujejo preperele prode in konglomerate. Ta tla so že naravno nagnjena k nestabilnosti, saj imajo nizko kohezivnost in visoko prepustnost, kar pomeni, da so podvržena eroziji, izpiranju finih delcev in zmanjšanju nosilnosti ob večjih obremenitvah. V globini nato naletimo na bolj stabilen teren. Cilj projekta je stabilizacija brežin, izboljšanje dostopnosti in povečanje odpornosti gradu na vplive podnebnih sprememb. Ključni ukrepi vključujejo:

- Uporaba zasaditve avtohtone vegetacije, ki bo s svojimi koreninskimi sistemi stabilizirala tla. Vegetacija ne bo le zmanjšala krušljivosti tal, temveč bo tudi izboljšala mikroklimatske razmere in povečala biotsko raznovrstnost območja.
- Uporaba naravnih tehnik za preprečevanje erozije, kot so biološke pregrade, zasaditev grmovnic in trav ter namestitvev geotekstilov.
- Izvedba drenaže in zbiralnikov vode, ki bodo omogočili varno odvajanje površinskih voda ter preprečili razmočenje tal.
- Tehnične rešitve, kot so gradnja podpornih zidov in utrditev kritičnih območij s sidranjem, mrežami ali uporabo armiranih tal, bodo dopolnile sonaravne ukrepe.
- Zaščita grajskega obzidja in temeljev s posebnimi ojačitvami.
- Sanacija obstoječih poti, ki jih je plazenje poškodovalo, ter vzpostavitev novih, varnejših poti. To bo omogočilo dostop do gradu iz vseh smeri, izboljšalo varnost obiskovalcev in povečalo dostopnost kulturnega spomenika.

Z izvedbo teh ukrepov bo Ptujski grad postal bolj odporen na ekstremne vremenske dogodke, kot so močne padavine in dolgotrajne suše, ki negativno vplivajo na stabilnost tal. Poleg tega bo projekt prispeval k trajnostni zaščiti ene najpomembnejših kulturnih znamenitosti Slovenije ter hkrati okrepil povezanost med kulturno dediščino, naravnim okoljem in lokalno skupnostjo. Ta projekt ni zgolj sanacija, temveč trajnostna investicija v ohranitev nacionalnega zaklada, ki bo hkrati zagotavljala varno in privlačno okolje za obiskovalce ter nadaljnjo promocijo Ptuja kot enega najpomembnejših kulturno-zgodovinskih središč v regiji. Predvidena so sredstva v višini 4 milijonov evrov.

Trajnostna revitalizacija gradu in parka v Ormožu z digitalizacijo

Občina Ormož je bila uspešna na razpisu Ministrstva za kulturo za izbor operacij Trajnostne obnove in oživljanja kulturnih spomenikov v lasti občin, ki spodbuja vključevanje kulturnih doživetij v slovenski turizem v kohezijski regiji Vzhodna Slovenija. Namen razpisa je spodbujanje manjših projektov v obnovo, ohranjanje in oživljanje kulturnih spomenikov v izključni lasti občin Vzhodne Slovenije z multiplikativnim učinkom na gospodarski in turistični razvoj. Projekt z naslovom 'Trajnostna revitalizacija gradu in parka v Ormožu z digitalizacijo' je bil v letu 2025 izbran za sofinanciranje v višini 985.117,00 evrov. Med načrtovanimi obnovitvenimi deli so rekonstrukcija južnega izsidka in zahodnega dela gradu, preureditev kletnih prostorov z novim dostopom, ojačitev konstrukcij, sanacija razpok in lesenih stropov, sanacija ostrešja in obnova zunanje fasade ter urejanje grajskega parka, vključno z novimi potmi ter zasaditvijo dreves in grmovnic. V sklopu projekta je predvidena tudi digitalizacija kulturnih vsebin in postavitve interaktivnih točk, s čimer želi občina dvigniti zavest o pomenu kulturne dediščine in njene zaščite.

PMPO kot eden najpomembnejših generatorjev razvoja našega mesta

Ptujski muzej ima v lokalnem okolju, na nacionalni ravni in v mednarodnem prostoru nedvomno izjemno pomembno vlogo ter odgovornost. Osnovno poslanstvo muzeja je jasno, a dejstvo je, da se je vloga muzejev precej spremenila. Če je bila včasih vsa pozornost namenjena muzejskemu predmetu, je danes osredotočena na obiskovalca. Obiskovalci ne pridejo v muzej le po znanje, temveč si želijo veliko več – zanimata in pritegneta jih celostno

doživetje in izkušnja. Sodobni muzeji so presegli poslanstvo svojega delovanja (zbiranje, dokumentiranje, hranjenje, interpretiranje predmetov ipd.) in se zavedajo svoje družbene odgovornosti ter vloge pri razvoju družbe. Stremeti je treba k interdisciplinarnosti, inkluzivnosti in participativnosti. Kultura je bila v zadnjih letih tudi v ospredju promocije slovenskega turizma. Kulturni turizem je sicer izjemno širok pojem, vsekakor to nista le zgodovina in umetnost, na kateri najprej pomislimo. V prvi vrsti gre za celostno izkušnjo, ki si jo obiskovalec ob prihodu na določeno destinacijo želi. V našem mestu brez gradu – osrednjega magneta za obiskovalce – in muzeja ne gre. Vsekakor imata tako muzej kot naše mesto na tem področju veliko možnosti za nadgradnjo, ki je dosegljiva z dobrim sodelovanjem in povezovanjem. Glede na predstavljeno problematiko so pred muzejem številni izzivi, zato je ključno, da PMPO tudi v prihodnje teži k ustvarjalnosti, inovativnosti in strokovnosti ter k čim večji vpetosti, odprtosti in prepoznavnosti v širši perspektivi. Izzivov se mora lotevati sistematično, saj lahko samo tako trajno raste na vseh področjih svojega delovanja. PMPO, ki s svojim delovanjem in izjemno kulturno dediščino krepko presega območje svoje dejavnosti, mora stremeti h konceptualnim smernicam, ki pritičejo modelu muzeja 21. stoletja, pri čemer pa se ne sme zanemariti ravnotežje med odprtostjo, obiskanostjo in kakovostjo. Kulturna dediščina ima izjemno pomembno kulturno, znanstveno in tudi ekonomsko komponento, česar se v muzeju zavedamo. Osrednji cilji muzeja so posodobitev in modernizacija obstoječih zbirk, celostna ureditev grajskega kompleksa ter obnova grajske žitnice z umestitvijo arheološke zbirke. Pri tem moram poudariti, da je problematika delovnih in depojskih prostorov prisotna tudi v drugih oddelkih, prav tako nimamo sodobno opremljenega in dovolj velikega razstavišča za ambiciozne projekte vseh oddelkov ter služb. Ni dvoma, da je PMPO lahko v prihodnosti pomemben generator razvoja našega mesta in širše. Prepričan sem, da bi kultura in kulturna dediščina ob ustreznem zavedanju ter vsebinski in infrastrukturni nadgradnji, pa tudi potrebnih sistemskih spremembah, lahko bili pomemben povezovalni člen ter generator razvoja in prihodkov. Kot sicer ima tudi v kulturi pomembno vlogo politika, najsibo državna ali lokalna, je pa ključno, kako svojo vlogo razume, definira in uveljavlja. Dvomim, da je vlogo in učinke kulture mogoče celostno in objektivno izračunati. Določeni podatki so sicer jasni, zlasti na nacionalni ravni. Država je v letu 2019 za kulturo namenila nekaj več kot 448 milijonov evrov – manj kot odstotek bruto domačega proizvoda (BDP). V letu 2021 je država za kulturo namenila skoraj 514 milijonov evrov, kar je znašalo en odstotek BDP. Prispevek kulture, izražen kot delež dodane vrednosti v BDP, je v letih 2014–2019 znašal 1,1

odstotka, leta 2022 pa je kultura k slovenskemu BDP prispevala 2,8 odstotka. V teh izračunih po podatkih Statističnega urada RS niso upoštevani posredni učinki kulture na gostinstvo, turizem, trgovino ipd. Pokazatelj neposrednih učinkov v kulturi so zagotovo prodane vstopnice ob obisku. Enega od posrednih učinkov predstavlja podatek, koliko od kulturnega dogodka posredno zaslužijo v gostinskih in prenočitvenih kapacitetah. Pomemben posredni učinek in pokazatelj uspešnosti je nedvomno tudi vpliv kulturnega dogodka na druge sektorje, predvsem na gospodarstvo. Zagotovo so najbolj izračunljivi učinki kulture v turistični panogi. Večina turistov, ki obiše Ptuj, si ogleda zbirke v Ptujskem gradu, zato je na mestu ocena, da je na nek način vsak turist, ki pride v mesto, tudi kulturni turist. Ni dvoma, da je kulturni turizem eden od osrednjih, če ne celo osrednji potencial našega mesta.